ҒЎЗАНИ ҲАШАРОТДАН САҚЛАНГ!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

129 (3101). | Якшанба, 4 июль 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ПАРВАРИШНИ БЎШАШТИРМАЙМИЗ

Звеномиз аъзолари ҳосилга-ҳосил қўшишнинг шу долзарб кунларида янада баракали меҳнат қилиш учун курашяптилар. Биз ўтган ойда унумли ишладик. Ҳар туп ўсимликни сифатли парвариш қилиб яхши ҳосил тўпладик. Биз 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришга сўз берганмиз.

Ҳар куни карталарни кўздан кечириб чиқамиз. Борган сари гул, кўсаклар кўпайиб боряпти. Тўғри, ҳозир 6—8 шохли ғўзаларимиз анчагина бор. Учта-тўрттадан гул, икки-учтадан кўсак тўпланган.

Лекин, бу билан кифояланиб қолмаймиз. Биз звено аъзолари маслаҳатлашиб июль ойида янада баракали ишлаб, қатор ораларига бир ярим-икки маротаба ишлов беришга аҳд қилдик. Бу ойда ҳар бир туп ғўзамизда 15—16 шох бўлишига эришамиз. Шу мақсадда майдонлар деҳқонларга бириктиб қўйилди. Чопиқчи ҳам, сувчи ҳам, механизатор ҳам масъулият билан ишлайди. Озиқлантиришни намунали ўтказиб, паст ғўзаларни олдингиларига яқин кунлар ичида етказиб оламиз. Бизда бирон гектар ер ҳам кам ҳосил берадиган бўлмайди. Механизаторларимиз эҳтиёт билан ишлаб, ҳар бир ниҳолни пайҳон бўлиб кетмаслигига ҳаракат қиляпти. Культивация чуқур ўтказиляпти, ўсимликнинг ён атрофи юмшатиляпти.

Ғўзани кечаси қондириб суғориш мақсадга мувофиқдир. Биз ана шунга амал қиляпмиз.

Н. ИСМОИЛОВ,

Оққўрғон районидаги «Ленинизм» колхози комплекс механизациялашган звеносининг бошлиғи.

АЗАМАТЛАР, БАЛЛИ!

Чиноздаги Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Мирсоат Устабобоев бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаси аъзолари бир кучларига ўн куч қўшган ҳолда ишламоқдалар. Улар 109 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан хирмон кўтариш мажбуриятини олганлар. Бу ерда ҳар бир кишига маълум қаторлар бўлиб берилган. Улар ўзларига ажратилган участкаларда чопиқ ва суғоришни яхши олиб боришяпти. Холмат Муҳамадалиев, Йўлдош Хўжасаидов каби механизаторларнинг ишидан ҳамма хурсанд. Улар ғўзани озиқлантиришда ва культивация қилишда топшириқни ошириб бажаришяпти.

Шунингдек, Аҳмад Пўлатов, Норқул Қаршибоев ўртоқлар раҳбарлик қилаётган участкаларда ҳам пахтакорлар Мурожаати муҳокама қилингандан кейин ғўза қатор ораларини ишлаш анча яхшиланди.

Т. НУРҚУЗИЕВ.

ИДОРАДАГИЛАР ДАЛАДА

Бекобод районидаги «Коммунизм» колхозининг деҳқонлари бир группа илғор пахтакорларнинг Мурожаатига амалий иш билан жавоб бериш учун ҳаракат қилишмоқда. Колхозда бегона ўтлар илдизи билан юлиб ташланаяпти. Ривождан орқада қолаётган ғўзаларга қўшимча ишлов берилаяпти. Бу ишда идора ходимлари ҳам деҳқонларга яқиндан ёрдам беришмоқда.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг қарорига мувофиқ активлардан иборат 20 кишилик группа тузилди. Булар орасида колхознинг механизация бўйича раис ўринбосари Б. Шермонов, бухгалтер Т. Алиқулов, омборчи Н. Раҳматов ўртоқлар бор. Улар бўш вақтларидан самарали фойдаланиб, ўт босган ерларни тозалашда фаол қатнашмоқдалар.

М. НАЗАРҚУЛОВ.

ХАЛҚ БИЛАН АРМИЯ ЯКДИЛ

ҲАРБИЙ АКАДЕМИЯЛАРНИ ТАМОМЛАБ ЧИҚУВЧИЛАР ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати СССР Қуролли Кучлари ҳарбий академияларини тамомлаб чиқувчилар шарафига 3 июлда Кремлдаги съездлар Саройида традицион қабул маросими ўтказдилар. Қабул маросимида академияларни тамомлаб чиқувчилар, профессор ва ўқитувчилар, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг таниқли ҳарбий саркардалари, пойтахт ва Москва области меҳнаткашларининг намояндалари, шунингдек, қардош мамлакатлар армияларининг СССРда ҳарбий билим олган офицерлари иштирок этдилар.

Қабул маросимида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

СССР Министрлар Советининг Раиси **А. Н. Косигин** бу ерга тўпланганларни табриклади.

Қабул маросимида КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари **Л. И. Брежнев** нутқ сўзлади.

Ҳарбий академияларни битириб чиқишни тантанали суратда нишонлаш яхши традиция бўлиб қолди, деди Л. И. Брежнев. Партиямизнинг, Совет давлатининг, Қуролли Кучларимизнинг улуғ асосчиси ва йўлбошчиси Владимир Ильич Ленин бу традицияни бошлаб берди. Бундан 47 йил муқаддам, даҳшатли 1918 йилда Ленин давлатимиз тарихида Қизил Армия командирлар состави курсларини биринчи марта тамомлаб чиққан 400 ўртоқни қизғин табриклади.

Партиямиз Марказий Комитети, Совет ҳукумати, бутун совет халқи шу кунни сизлар билан бирга нишонлар экан, биз учун муқаддас ва чуқур маънога эга бўлган ленинча традицияни ғоят қадрлайдилар. Бу традициянинг чуқур маъноси шундан иборатки, биз, совет кишилари ҳаммамиз улуғ мақсадга эришиш—коммунистик жамият қуриш учун яшамоқдамиз, меҳнат қилмоқдамиз. Биз коммунистик жамиятни албатта қурамиз. Ҳаммамизнинг бунга ишончимиз комил, бошқалар ҳам бунга қаттиқ ишонадилар, чунки шонли халқимиз, ленинчи партиямиз меҳнати, ақл-идроки ва шижоатининг ғоят буюк енгилмас яратувчилик кучини биламиз. Шу билан бирга коммунистик жамиятни муваффақиятли равишда қурмоқ учун совет кишиларининг фидокорона меҳнати билан вужудга келтирилаётган нарсаларнинг ҳаммасини мустаҳкам ҳимоя қилишни ва уларнинг хавф-хатарсиз бўлишини таъминлаш зарур.

Бунинг учун эса, энг янги техника билан таъминланган қудратли Қуролли Кучлар бўлиши керак, коммунизм ишига чексиз содиқ бўлган, Қуролли Кучларни замонавий талаблар даражасида қуриб, ривожлантира оладиган, уларни бошқаришга қодир бўлган, империалистик агрессорларнинг ҳар қандай кирдикорларига зарба бермоқ учун уларни ҳамиша жангга шай қилиб тура оладиган командирлар керак.

Шу залда совет офицерлари ва қардош социалистик мамлакатларнинг офицерлари ёнма-ён ўтирганликларини кўриб турганимизда, деб давом этди у, дилимиз ифтихор туйғулари билан тўлиб тошади. Бу эса, тош-метиндек мустаҳкам социалистик ўртоқчилигимизнинг, интернационал бирдамлигимизнинг ифодаларидан биридир.

Бутун халқимиз Совет Қуролли Кучларини ғоят севади ва ҳурматлайди.

Ҳозирги вақтда бизнинг халқимиз коммунистик жамият қуриш соҳасида тинч меҳнат билан, буюк ишлар билан банд. Совет экономикаси, фани, техникаси ва маданияти дадил ривожланмоқда. Мамлакатимизнинг кўп районлари етти йиллик планнинг саноат ишлаб чиқаришини ўстириш юзасидан берган топшириғини муддатидан илгари бажардилар ёки яқин орада бажарадилар.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини бажариш юзасидан кўп иш қилмоқдалар. Бу йил қишлоқ хўжалик ишлари уюшқоқлик билан ўтказилди, мамлакатимизнинг Жанубида ҳозирданоқ ҳосил ўрим-йиғимига киришилди. Хусусан мамлакатнинг барча районларида об-ҳаво шароити ноқулай келганлигини эътиборга олганда, ишимизга якун ясаш учун ҳали фурсат бор. Аммо қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг фидокорона меҳнати ва Совет давлатининг индустриал қуввати ўзининг ижобий натижаларини беради, деб ҳисоблаш учун ҳамма асослар бор.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ҳозирги вақтда планлаштириш ва саноат ҳамда қурилишни бошқариш системасини тубдан яхшилаш, халқ хўжалигида иқтисодий стимулларнинг ролини оширишга қаратилган тадбирларни тайёрлаш соҳасида катта иш қилмоқдалар. 1966 йил халқ хўжалик плани ва 1966—1970 йилларга мўлжалланган янги беш йиллик план ишлаб чиқилмоқда. Бунда миллий даромаддан анча яхши ва рационал фойдаланиш, индустриямизни янада ривожлантириш, халқаро вазиятни эътиборга олиб, мамлакатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини, енгил саноат ва озиқ-овқат саноатини юксалтириш, совет кишиларининг моддий фаровонлигини янада ошириш кўзда тутилмоқда.

Марказий Комитетнинг октябрь Пленумидан кейин бизнинг партиямиз давлат, хўжалик, партия қурилишига тааллуқли масалаларни ҳал этишда субъективизм ва импровизация элементларига изчиллик билан чек қўйиб бормоқда. Кейинги даврда амалга оширилган тадбирлар партиямиз ва ҳукуматимиз коммунизм қурилишининг энг муҳим масалаларига чуқурроқ ёндошаётганликларини исбот этади.

Аммо экономикани янада такомиллаштириш ва халқимизнинг турмуш даражасини оширишнинг етилган проблемаларини ҳал этмоқ учун ҳали кўп иш қилиш керак.

Совет кишилари коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этиш билан бирга деди нотиқ, тинчликни сақлашдан, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашдан астойдил манфаатдордирлар. Лекин афсуски, империализм ҳали ҳам уруш хавфини туғдирмоқда. Империалистлар ўтказиб келаётган агрессия ва ҳарбий авантюралар сиёсати ер юзида тинчлик ва осойишталикка таҳдид қилмоқда.

Империализмнинг реакцион кучлари кейинги вақтларда иғвогарлик ишларини анча кучайтириб юбордилар. Америка Қўшма Штатларининг Вьетнамдаги агрессияси, уларнинг Доминикана халқи ички ишларига қурол кучи билан аралашаётганликлари, Конгодаги ва жаҳоннинг бошқа районларидаги таланчилик-сурбетларча ўзбошимчалик ва зўравонликни кўрсатувчи ана шу ҳуружларнинг ҳаммаси халқаро вазиятни кескинлаштириб юборди.

Ҳозирги кунда Америка Қўшма Штатлари империализми реакция ва агрессиянинг асосий таянчи бўлиб майдонга чиқмоқда. Ғарбий Германия империалистлари АҚШ империализми билан маҳкам иттифоқ тузиб олган.

Тинчлик душманларининг хатарли кирдикорлари муносабати билан ватанимизнинг мудофаасини янада мустаҳкамлаш ва бутун социалистик ҳамдўстликнинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда.

Бошқа социалистик мамлакатларнинг армиялари каби бизнинг армиямиз ҳам мақсад ва идеалларининг бирлигига асосланган мустаҳкам жанговар иттифоқимиз туфайли кучлидир. Социалистик лагерда ихтилофлар рўй беради деб авантюристик режаларни тузаётган кишилар жуда қаттиқ хато қиладилар.

Бизнинг халқимиз Совет давлати Қуролли Кучларини энг янги техника ва қурол-яроғлар билан таъминлаш учун зарур маблағларни ажратиб бермоқдалар. Бизнинг талантли олимларимиз, конструкторларимиз, инженерларимиз ва ишчиларимиз ватанни мустаҳкам ҳимоя қилиш ишига ўз меҳнатлари самарасини қўшмоқдалар. Уларнинг иш натижаларини гитлерчилар Германияси устидан қозонилган Ғалаба кунининг йигирма йиллиги шарафига ўтказилган ҳарбий парадда қисман кўриш мумкин эди. Бу парадда совет қуроли ва техникасининг баъзи нусхалари кўрсатилди.

Биз қуруқликдаги қўшинларимиз учун, мамлакатни ҳаво ҳужумидан мудофаа қилувчи қўшинлар учун, авиация ва флот учун, ҳусусан стратегик аҳамиятга эга бўлган ракета қўшинлари учун қурол-яроғларнинг, шу жумладан ядро қуролининг энг янги турларини, вужудга келтириш соҳасида катта муваффақиятларга эришдик.

Чет мамлакатларнинг баъзиларида АҚШ стратегия қуроли соҳасида гўё СССРдан ўзиб кетди, деб ҳали ҳам шовқин-сурон кўтарилмоқда.

(давоми иккинчи бетда)

«КОСМОС-70» ПАРВОЗДА!

1965 йил 2 июлда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги йўлдоши «Космос—70» учирилди.

Йўлдош ичига 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш марказ и олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

РЕПОРТАЖ

ТУНДА

Майин эсаётган шабада эпкинида ғўзалар аста силкиниб, сеҳрли шовуллайди.

Биз йўлнинг ўнг томонидаги ариқ бўйлаб 5-участка томон бормоқдамиз. Атрофдаги пайкалларда милтиллаб кўзга ташланаётган чироқ шўълалари шу сокин тунда ҳам ҳаёт қайнаётганлигидан далолат бериб турибди. Ана, моҳир сувчи Абдуқаҳҳор ота ғўзаларга оби-ҳаёт келтирмоқда. У биз билан саломлашгач, «ҳозир», деди-да, фонарини кўтариб ғўзалар оралаб кетди. Бир оздан кейин қайтиб келиб, тушунтирди:

— Бизнинг ерлар паст-баландлик. Шунинг учун ҳам пайкалларга бир неча томондан сув тараймиз. Агар ҳар бир картадаги сувдан тез-тез хабар олиб турилмаса этак томонда оқава тўпланиб қолиб ғўзани кўллатиб қўяди.

— Бу нечанчи сув? — сўраймиз отадан.

— Иккинчиси, — дейди у.— мен сизга айтсам, ўғлим, ҳозир айни ғўза ҳосил тўплайдиган пайт. Сал бўлсада экинни сувдан толиқтириш ярамайди. Хабарингиз бўлса керак, яқинда мусобақадошларимиз колхозимизга келиб бизни уялтиришди. 300 гектар ердаги ғўзамизни ўт босиб кетган эди. Дўстларимизнинг аччиқ гаплари ва дўстона маслаҳати қаттиқ таъсир қилди. Камчиликларимиз тугатилди. Қисқа вақт ичида ғўза бегона ўтдан тозаланди. Илгари колхоз бўйича кунига 25—30 гектар ерга сув қўйилаётган эди. Ҳозир 40—50 гектар ердаги ғўзани қондириб суғоряпмиз.

Шу пайт олисдан отнинг туёқ товуши эшитилди.

— Келаётган бу киши бригада бошлиғи Саидаҳмад, — деди ота йўл томон қараб, — Омон бўлсин. Чарчаш нималигини билмайди. Доим далада. У бош бўлиб, шу йилнинг ўзида қўриқ ердан 4 гектарини ишга солдик. У раҳбарлик қилган бригада ўтган йили салкам 30 центнердан хирмон кўтарди. Бу йилги режамиз яна ҳам катта. 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллаб турибмиз. Иш ҳам мажбуриятга яраша кетяпти. Қатор ораларига учинчи марта комплекс ишлов берилди. Ғўзаларимиз гуллаб, кўсаклар тўпланяпти.

Ота участка аъзоларининг июль ойида янада ҳаракат қилиб ҳар туп ўсимликда 10—12 тадан кўсак тўплашга аҳд қилганликларини айтиб берди.

Шу пайт бригада бошлиғи бизга яқинлашиб келди ва отдан тушди. У биз билан гаплашиб, кейин ғўза қатор ораларига тараб қўйилган сувни шошмасдан кўра бошлади.

— Ҳозир, — деди у, — Холтойнинг уйидан келаётгирман. У кўнглимни ғаш қилди. Сувимиз кам эканлигини яхши тушунмабди. У ўзим бўлай қилиб ғўзага ажратилган сувни томорқасига очиб юборибди-я...

Сувчининг ҳам жаҳли чиқди шекилли, қошларини чимириб қўйди. Ғижинди-ю, ҳеч нарса демади. Бошлиқ отанинг ишларидан мамнун бўлиб Арслоннинг звеносига ўтиб кетди.

Биз ҳам кўп ўтмай ям-яшил ғўзаларнинг тунги соқчиси — пешқадам сувчи Абдуқаҳҳор ота билан ҳайрлашиб қайтар эканмиз йўл-йўлакай ширин хаёллар фикримизни чулғаб олди: қандай жонкуяр деҳқонларимиз бор. Улар туну-кун кўпчилик учун меҳнат қилишаяпти. Эл бойлигига бойлик қўшишяпти. Хирмонингиз баракали бўлсин.

Р. ПУЛАТОВ.

Чиноз. Собир Раҳимов номли колхоз.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

БУЛОҚ СУВИДЕК МУСАФФО БЎЛАЙЛИК

Ҳамроқул ТУРСУНҚУЛОВ

Ўзбекистон ССРдаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Мен ёши ўтиб қолган кишиман: ҳаётнинг аччиқ-чучугини татиб келаётганимга етмиш йилдан ошди. Умримда кўпдан-кўп кишиларни кўрдим. Мана шунинг учун ҳозир одамни беҳад бахт-саодатга эриштирадиган нарса нима, деган гапни хаёлимдан ўтказсам ҳамиша кишиларга хизмат қилишдир, дейман доимо ўз-ўзимга.

Ҳар биримиз — халқнинг бир урвоғимиз, бинобарин, ўз ишларимиз, хатти-ҳаракатларимиз, бутун умримиз учун халқ олдида жавобгармиз. Улуғларнинг энг улуғи Ленин халқдан ўрганишни канда қилган эмас эди. У тузган партия меҳнат аҳлида бор бўлган энг яхши фазилатларнинг ҳаммасини — меҳнат аҳлининг ақл-заковати ва куч-қувватини, ғайрати ва ғалаба йўлидаги иродасини, порлоқ истиқболга муттасил интилишини ўзида мужассамлаштирган.

Мен коммунистман. Бу менинг ифтихоримдир. Ленин партиясининг аъзоси бўлиш — шарафли ва ғоят масъулиятли иш. Аммо, мен икки ҳисса ортиқ масъулият сезаман ва ҳис қиламан, зотан партия, халқ одамларга раҳбарлик қилишни менга ишониб топшириб қўйишган, раҳбарлик қилиш учун эса, маънавий ҳуқуққа эга бўлиш керак.

Ўзбекистонда Йўлдош Охунбобоев деган ажойиб киши бор эди, у — фидокор, ниҳоятда софдил коммунист, ҳамма ҳурмат қиладиган раҳбар эди. Мен республикани бирга айланиб юрган пайтларимизда у билан неча марталаб ҳамсуҳбат бўлганман. Шундай суҳбатлардан бири яхши эсимда. Фарғона водийсига, менинг туғилган қишлоғим Водилга борган эдик. Минг яшар чинор тагида ўтирардик. Азамат дарахтнинг илдизлари остидан ниҳоятда шаффоф, зилол сувли бир булоқ оқиб чиқарди. Йўлдош Охунбобоев кумушсимон сувнинг оқишига зеҳн солиб, булоққа анча қараб қолди, кейин ўйчанлик билан бундай деди:

—Большевик, айниқса раҳбар мана шу булоқ сувидек мусаффо, шаффоф бўлиши керак.

Кишини ажаблантирадиган даражада содда ва нуроний, фарғоналик камбағал деҳқоннинг ўғли, Ўзбекистон Марказий Ижроия Комитетининг биринчи раиси бўлган мана шу одамнинг ўз ҳаёти ҳам тоғдаги мусаффо булоқ сувига ўхшаш эди.

Булоқ сувидек мусаффо бўлиш... Бунинг маъноси доимо, ҳамма ишда камтаринлик кўрсатиш, ўзига нисбатан ғоят талабчан бўлиш, ўзингга заррача ҳам пишанг бермаслик, демакдир, мен — раҳбарман, бинобарин, бошқалар қилиши мумкин бўлмаган ишни мен қила беришим мумкин, деб ўйлашдан хатарли нарса йўқ. Йўқ, башарти, сен раҳбар бўлсанг, сенга қўйиладиган талаб ҳам айрича, каттароқ бўлади. Сен элнинг кўзидасан. Ҳамма сенга қараб туради, борди-ю, оғизда бир гапни айтиб, амалда бошқача иш тутадиган бўлсанг, сенинг даъватларингга ким ишонади, ким сенинг барингдан тутади. Сўз билан ишнинг бир бўлиши — ленинча гўзал фазилатдир.

Партиямиз коммунизм ишига садоқатли бўлган қанчадан-қанча яхши раҳбар ходимларни тарбиялаб вояга етказганини кўриб турибман. Одамлар шундай ходимларни қадрлашади, уларга ихлос билан қарашади. Масъулиятли соҳада туриб, куч-қувватини аямасдан Ватан бахт-саодати учун меҳнат қилаётган, ўзининг бутун ғайратини, билимини, тажрибасини Ватанга сарфлаётган кишини қадрламасдан бўладими, ахир. Беғараз, онгли равишда ишлаш билан элнинг самимий ҳурматини қозонади.

Хўш, ана шу раҳбарлар кимлар? Халқнинг пушти камаридан бўлган кишилар, ишчи, деҳқон, меҳнаткаш интеллигенция фарзандларидир. Улар халққа садоқат билан ҳалол хизмат қилмоқдалар. Уларнинг раҳбар бўлиб қолаётганликларига сабаб шуки, умумхалқнинг иши тўғрисида астойдил жон куйдираётганликлари, ўзларининг қобилиятлари, билимлари, меҳнатсеварликлари, одамларга меҳрибонликлари билан ажралиб турадилар.

Раҳбарликка кўтариб қўйиш — муваффақиятли қилинган меҳнат эвазига рағбатлантириш, деган гап эмас. Бу, аввало, кишининг қобилиятини, маҳоратини, билимини, тажрибасини тан олиш, унинг умумий иш учун жавобгарлигини ошириш демакдир. Бир кишини кўтариб қўйиш билан унга ишонч билдириб, шундай дейдилар: Сен ўзингнинг анча дурует ходим эканлигингни кўрсатдинг — эҳтиёт бўл, янги, илгаригидан қийинроқ лавозимда бўлганингда, бизнинг юзимизни ерга қаратиб қўйма. Мана шу ишончни эсдан чиқармаслик ва уни ардоқлаш керак.

Мен ўз умримда ҳар хил ходимларни кўрдим. Шулар орасида тасодифан кўтариб қўйилганлари ҳам бор эди — бундай одамлар аксар узоқ тура олмади, турмушнинг ўзи уларни бир чеккага суриб қўйди. Қобилиятли, ҳатто талантли ходимларни ҳам кўрдим. Шулардан қайси бири ўзини одамлардан баланд олиб, оммадан ажралиб қолди дегунча, обрўсини йўқота бошлар ва энг мўътабар нарсадан — эл назаридан қола бошлар эди.

Бундай қарасанг, баъзи раҳбар гўё жон-жаҳди билан фойдали иш қилишга тиришаётгандек, иш тўғрисида жон куйдираётгандек бўлиб кўринади, лекин айни замонда атрофидагиларга калондимоғлик билан қарайди, кўриб қўйинглар, мен сизлардан баланд турибман, дегандек бўлади, эпини топиши билан амалини пеш қилаверади. Бундай киши эртами-кеч албатта муваффақиятсизликка учрайди. Коллективнинг ҳамма хизматларини ўзиники қилиб кўрсата бошлаган кишининг шўри қурсин!

Кўксимда учта олтин юлдузим бор. Яшириб нима қилдим, Ватан топширган олий мукофотларни тақиб юриш — ёқимли. Ҳа, ёқимли... Рўпарангдан келаётган ҳар бир киши ҳурмат билан боқади, иззат-икром билан салом бериб ўтади.

Кунлардан бир куни ўз мукофотларимга қараб завқланаётганимни сезиб қолдим. Шу зоҳати ўзўзимга: шошма, ахир, бу фақат сенинг мукофотларингми? Ахир, бу мукофотлар фақат сенинг шахсий меҳнатинг учун берилганми? Йўқ, азизим Ҳамроқул, неккайма. Кун уззу-кун саҳарлаб уйғониб, пахта далаларига ошиққан фақат ёлғиз бир сен эмас. Мўл ҳосил олишга эришган ҳам ёлғиз сен эмас, — дедим.

Бизнинг Ўзбекистонда юз берган бир воқеа сира хаёлимдан кўтарилмайди. Бир вақтлар Сулаймон Қурбонов деган одамнинг номини эшитмаган киши республикада йўқ бўлса керак. У, Бухородаги «Октябрь» колхозига кўп йиллар бош бўлиб турди. У ҳамма нарсага: ҳурматга, шуҳратга, иззат-икромга эришган эди. Таржимаи ҳоли ҳам яхши: темир йўлчининг ўғли, босмачи шайкаларга қарши кураш қатнашчиси бўлган. Лекин...

Суд бораяпти. Қора курсида жуссадор, мукчайган бир киши ўтирибди. Бир вақтлар забардаст ва хушчақчақ бўлган бу одам ҳозир бошини кўтара олмайди. Овозида аввалги дадиллик ҳам йўқ. Энди у илгариги Қурбоновга сира ўхшамайди! Хўш, нима гап ўзи? У бу ерда нима қилиб ўтирибди?

«Октябрь» колхозининг раиси кечирилмайдиган гуноҳ қилиб қўйди: у ўзининг атрофидаги кишилар билан халқнинг пулини кўкка совурди. Залда ўтирар эканман, шундай луқмаларни эшитиб қолдим: «Бу қанақаси?! Илғор раис эди-ку. Ишчан одам эди. Қаҳрамон эди. Ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ...»

Йўқ, бундай эмас, мана нима бўлганини эшитинг. Ҳамма воқеа бирданига бошланган йўқ.

Сулаймон яшаб меҳнат қилган Сайёд қишлоғи Зарафшон дарёсининг этагига жойлашган. Бир замонлар у жойлар бошдан-оёқ ботқоқликлардан иборат эди. Колхозга уюшган деҳқонлар ерни қамишдан тозалашди, захини қочиришди ва инсонга наф етказадиган қилишди. Улар ўз номи билан Қоракўл деб аталган кўл ўрнида боғу бўстон яратишди. Мана шу машаққатли жангга ўша вақтда бошдан-оёқ Сулаймон Қурбонов бошчилик қилди. У, серҳаракат, дадил, толмас киши эди. Одамлар унга ихлос қўйишди ва унинг чизган чизиғидан юришди.

Тез орада колхоз пахтадан олган рекорд ҳосиллари билан донг таратди. Қурбоновнинг довруғи узоқ-узоқларга ёйилди, унинг кўкрагида орден ва медаллар порлай бошлади. Ҳар гал раис навбатдаги мукофотни олар экан, тантанали маросим бир неча кунгача давом этар эди. Мақтов билан кўтарилган қадаҳларнинг чеки бўлмас эди. Фақат раиснинг лаганбардорлари эмас, балки район, область раҳбарлари ҳам оғизларидан бол томизиб, раиснинг шаънига офаринлар ўқир эдилар. Қурбоновни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилиши билан табриклаган маҳалда, айни область марказидаги раҳбарлар мадҳиялар ўқиб, «Бухоро юлдузи»нинг саломатлиги учун қадаҳлар кўтаришди.

Натижада нима бўлди? Барча колхозчиларнинг фидокорона меҳнати билан қўлга киритилган ютуқлар фақат бир кишининг — «бениҳоя доно раҳбарнинг» ютуқлари қилиб кўрсатилди, фақат шу раҳбарнинг хизмати, дейилди. У эса, ширин мақтовларга аста-секин кўникиб қолди, бу мақтовларни бажонидил, хурсандчилик билан эшита берди, шуҳрат деган хатарли шаробни чўмичлаб сипқора берди. Шу шаробдан боши гангиб қолгач, раис ҳамма нарсани — далаларда фидокорона ишлаган одамларни ҳам, давлатнинг ёрдамини ҳам унута бошлади. Манмансирашга ўтиб олди! «Ҳамма нарсани мен қилдим, мен эришдим, мен рапорт бераман...» Колхозчилар ўз раиси дағал ва такаббур, беғам ва бағри тош бўлиб бораётганини тобора яхшироқ пайқай бошладилар.

Аммо, менинг шундай бир саволим бор: Хўш, нима учун Қурбоновни ўз вақтида йўлга солиб қўймадилар, унинг танобини тузукроқ тортиб қўймадилар, хатоларини юзига айтиб огоҳлантирмадилар? Маълум бўлишича, шундай қилиб кўришган экан. Лекин бу ишни журъатсизлик, назокат билан қилишган экан. Сулаймон эса, бунга араз қилибди ва ҳақиқий дўстлардан ўзини четга ола бошлабди, лекин унинг «доно»лигини кўкларга кўтариб мақтаганларни ҳар йўл билан ўзига яқинлаштира берибди.

Агар партия ташкилоти (колхозда кўп сонли партия ташкилоти бор) Қурбоновнинг манманлигига аҳиллик билан қарши чиққанида эди, эҳтимол у эсини йиғиб олган бўлармиди. Партия ташкилоти, коммунистлар — жуда катта кучдир, бинобарин, барча катта ва кичик, таниқли ва таниқсиз, кекса ва ёш ходимларни тарбиялашда партия ташкилотининг ролини ошириш зарур. Бу тўғрида алоҳида гапирмоқчиман.

Ҳар бир одамнинг ўз виждони бор. Партия ташкилоти — бизнинг умумий, коллектив, шу билан бирга энг қаттиққўл ва адолатли виждонимиздир, ўзининг ҳар бир партиядош ўртоғидан: хўш, сен ишончни қандай оқлаяпсан? — деб сўрашга коммунистларнинг ҳамма вақт ҳаққи бор. Шуни принципиал равишда, талабчанлик билан сўрашни унутмаган, коммунистларни ғоявий чиниқтириш тўғрисида ғамхўрлик қилаётган жойларда мен айтиб ўтган фактларга ўхшаш воқеалар учун ўрин бўлмайди.

Танқидни малҳам дейишади. Бу жуда ҳаққоний гап. Лекин кишиларни танқидга соғлом, тўғри муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш лозим, токи ҳар бир киши тушуниб олсинки, сени танқид қилишаётган бўлса — демак сенга яхшиликни раво кўришаяпти; зардангни ичингга ютиб, танқидга қулоқ сол, хулоса чиқариб ол. Яшириб ҳам нима қилдик, танқид кўнгилни хушлайдиган нарса эмас. Областдаги кенгашда мирзачўллик ўртоқлардан бири район ходимининг номуносиб хулқ-атвори тўғрисида қаттиқ ва тўғри гапларни гапиргани эсимда. Афсуски, дадиллик билан айтилган шу гаплар нақ бўлмаса ўша ходимни эл орасида ҳақорат қилиш, деб тушунилди. Шундан кейин эса, танқид қилган кишини қувди-қувди қилиш бошланди.

Биз танқид учун ўч олиш сингари иллатга қарши партиявий муросасизлик билан кураш олиб боришимиз керак. Бу масалада партия комитети ҳам, барча коммунистлар ҳам ўзларига муносиб иш тутишлари лозим. Модомики, тўғри танқидий мулоҳаза баён қилиндими, ишни охиригача етказиш ва амалий чоралар кўрилиши ҳақида албатта ғамхўрлик қилиш зарур. Башарти, танқид бўғилаётгани, адолатли гапни айтган киши таъқиб этилаётгани равшан кўриниб турса, партия ташкилоти бунга бепарво қараб тура олмайди.

Таъкидлаб айтаманки, гап ошкора, чинакам, принципиал ва, албатта, амалий, самимий танқид устида бораяпти. Ахир, бундан бошқача ҳам танқидлар бўлади. Минбарга чиқиб олган баъзи нотиқ иш манфаатларини ўйламайди. Баъзи аризачи ўз шикоятини холис ният билан ёзмайди.

Баъзан мана бундақаси ҳам бўлади. Бирон киши бир ходимни танқид қилиб қўйса, унга ўгай кўз билан қараб, унинг фақат ёмон томонларини кўришга ҳаракат қилишади. Агар шундай ходим қоқилиб, хато қилиб қўйса, уни дарҳол ишдан олиб ташлашади. Бу — кадрларни тарбиялашга нотўғри муносабатда бўлишдир. Ахир, танқид қилишдан мақсад кишини ерга уриб ташлаш эмас, балки унинг хатосини тузатишдир. Ленин кадрларни авайлашга, уларга ғамхўрлик билан қарашга ўргатган эди. Одамларда, аввало уларнинг яхши фазилатларини кўриш ва мана шу ижобий фазилатларни ҳар йўл билан камолатга етказиш керак. Агар киши хато қилган бўлса, уни ўз вақтида тузат, тўғри йўлга тушиб олишига ёрдам бер. Шуни унутмаслик керакки, ғамхўрлик ва меҳрибонлик, яхши маслаҳат киши характерини иллатли нишоналардан даволабгина қолмай, шу билан бирга, кишининг юрагига ғайрат солади, унга илҳом беради.

Ҳозир ҳаммамиз КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини амалга ошириш борасидаги катта иш билан бандмиз. Бу қарорлар қишлоқ хўжалигига, унинг кўп йиллардан буён йиғилиб қолган асосий эҳтиёжлари ва қийинчиликларига нисбатан бурилиш ясаётганлигини ҳар бир киши тушуниб турибди.

Эндиликда ҳар бир колхоз ва совхоз экономикасини мустаҳкамлаш учун қандай қулай имкониятлар очилаётганини қишлоқ хўжалигини биладиган киши яхши тушуниб турибди. Орадан сал вақт ўтгач, барча совет кишилари партиянинг қишлоқ хўжалиги проблемаларига нисбатан тутган янги йўли берадиган реал самараларни кўрадилар.

Лекин бу самаралар дастурхонимизга ўз-ўзидан келиб қолмайди, албатта. Ҳаммамизнинг — партия ташкилотларининг ҳам, совет органларининг ҳам, ва, албатта, колхозчилар, совхоз ишчилари, мутахассислар, хўжалик раҳбарларининг ҳам обдон тадбиркорлик билан меҳнат қилишимизга тўғри келади.

Ишлаб чиқаришни юксалтириш, кишиларнинг турмушини яхшилаш — бизнинг асосий вазифаларимиз ана шулардан иборат. Ҳар биримиз партиянинг талабларига мувофиқ равишда қадам ташлаганимиз, катта ва кичик ишда чинакам давлат манфаатларини кўзлаганимиз, юксак даражада принципиаллик ва бениҳоя софдиллик кўрсатганимиз тақдирдагина муваффақият қозонамиз.

Булоқ сувидек мусаффо бўлайлик! Ҳар бир раҳбарнинг буюк бурчи ана шундан иборат.

(«ПРАВДА», 3 июль).

ХАЛҚ БИЛАН АРМИЯ ЯКДИЛ

(Боши биринчи бетда)

Бутун дунёга аёнки, бизнинг куч-қудратимиз мақтовларга ва жуда кўп далиллар келтиришга муҳтож эмас. Мақтанчоқлик бизга ёт бир нарсадир, биз ҳеч кимга таҳдид қилишни истамаймиз. Бироқ шуни айтиб ўтиш зарурки, Совет Иттифоқининг ракета-ядро қудрати тўғрисида Ғарбда келтирилаётган рақамлар ва қилинаётган мўлжаллар бу рақам ва маълумотларни тузиб чиқувчиларнинг ва жумладан империалистик давлатлар разведкаларининг бехабар эканликларини исбот қилади. Биз жуда аниқ қилиб шуни айтамизки, ҳарбий потенциалимизнинг куч-қудратига шундай баҳо бериш асосида мамлакатимизга қарши агрессив ҳаракат қилиш йўлидаги ҳар қандай уриниш шундай ҳаракатларнинг ташаббускорларини ҳалокат гирдобига ташлайди.

Бу ерда Совет Иттифоқи ихтиёрида бўлган қитъалараро ракеталар ва орбита ракеталарининг сони тўғрисидаги конкрет маълумотларни келтириб ўтиш зарурияти йўқ. Фақат бир нарсани айта оламан: бу ракеталарнинг сони ҳар қандай агрессорга, агрессорларнинг ҳар қандай группасига абадий зарба беришга етарлидир, тамомила етарлидир. Биз ўз ракеталаримиздан хурсандмиз.

Маълумки, биз ракета ҳужумига қарши мудофаа воситаларини вужудга келтириш соҳасида жиддий муваффақиятларга эришдик. Кейинги вақтларда бу мудофаанинг самарасини кескин суратда оширган янада муҳим чоралар кўришга муваффақ бўлдик.

Партия ва Совет ҳукумати, бутун совет халқи шу нарсага қаттиқ ишонадиларки, сизлар ўз акаларингиз, ота ва боболарингизнинг ҳарбий ва меҳнат шуҳратининг муносиб ворислари эканлигингизни ўз ҳаётингиз, ўз меҳнатингиз билан агар лозим бўлиб қолса, жанг майдонларидаги жасоратингиз билан исбот қиласиз. Ўтган урушнинг беҳисоб оғир машаққатларига бардош берган кекса авлод кишилари сизларга, Улуғ Ватан урушининг донгдор командирлари ўрнини босаётган кишиларга ифтихор билан назар солмоқдалар.

Партиямиз Марказий Комитети ва Совет ҳукумати, деди Л. И. Брежнев, шунга аминдирларки сизлар Қуролли Кучларимиз саркардалари ўтган авлодларининг ҳамма ютуқларини шараф билан мерос қилиб оласиз ва шу билан бирга, Ватанимизнинг шон-шуҳрати йўлида бу ютуқларни янада кўпайтириб, янги юксак босқичга кўтарасиз, дадил олға борасиз, консерватизм қолоқлик ва эскиликнинг ҳамма кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб борасиз.

Бизнинг армиямиз ўзининг қудратли техникаси билангина эмас, балки аввали ўз кишилари билан кучлидир. Шу сабабли офицер бутун куч-ғайратини кишилар билан ишлашга, уларни тарбиялашга сарф қилмоғи керак.

Марксизм-ленинизм таълимоти бизнинг бутун ҳаётимиз ва бутун ишимизда доимо тўғри компас бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Биз йўлбошчимиз ва устозимиз Лениннинг гениал асарларига доимо мурожаат қилишимиз, бу асарларни ўрганишимиз ва уларга амал қилишимиз керак. Кадрларимизнинг партия сиёсатини тушунишлари ва билишлари ҳамда бу сиёсатни қунт билан амалга оширишлари ғоят муҳимдир.

Ленин васиятларига содиқ бўлган бизнинг партиямиз ва Совет ҳукуматимиз тинчлик сиёсатини ўтказиб келмоқдалар. Биз мустаҳкам тинчлик учун, халқларни мустамлакачилик зулмидан озод қилиш учун, демократия ва социализм учун курашаётган барча кучларни жипслаштиришнинг изчил тарафдорларимиз. Биз турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини амалга ошириш, жаҳон термоядро урушининг олдини олиш учун курашмоқдамиз. Бизнинг мамлакатимиз қуролланиш пойгасини тўхтатиш учун, ядро қуролини тақиқлаш учун, ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун бундан буён ҳам курашаверади.

Бизнинг тинчлик ишига садоқатимиз мамлакат мудофаасига энг зўр эътибор ва ғамхўрлик билан қарашга зид бўлмай, балки аксинча, шуни кўзда тутади.

Бизнинг халқимиз, Коммунистик партия, Совет ҳукумати ўз [illegible]

Пировардида Л. И. Брежнев [illegible]

мат қиладилар, деб ишонч билдирди.

Л. И. Брежневнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча марта қарсаклар билан бўлиниб турди.

Ҳарбий ҳаво академиясини битириб чиққан капитан **В. Ф. Ворожейкинга** сўз берилади. У, ҳарбий кадрлар тайёрлаш тўғрисида оталарча зўр ғамхўрлик қилаётганликлари учун Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдирди. Ватан, халқ бизга меҳнаткашларнинг жаҳонда биринчи Ватанини, Улуғ Октябрь ғалабаларини ҳимоя қилишни ишониб топшираётганлигини ҳар биримиз яхши англаб турибмиз, деди ўртоқ Ворожейкин. Биз бу ишончни шараф билан оқлаймиз.

СССР Қуролли Кучлари Бош штаби ҳарбий академиясини битириб чиққан, Венгрия халқ армиясининг полковниги **Лайош Телеки** сўз олади. У, социалистик мамлакатлар армияларининг совет ҳарбий академияларини битириб чиққан офицерлари ва генераллари номидан КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати шарафига табрик хитоблари айтади. Ҳарбий академияларда, дейди у, биз абадий барҳаёт марксизм-ленинизм таълимотини, Совет Қуролли Кучларининг бой жанговар тажрибасини, янги ҳарбий техника ва қурол-яроғларни ўргандик ҳамда илғор ҳарбий фан принципларини ўзлаштириб олдик. Биз ўз юртимизга бориб, бутун куч-ғайратимизни халқларимиз ва социалистик мамлакатлар қуролли кучлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга, бутун социалистик лагерь хавфсизлигини мустаҳкамлашга сафарбар қиламиз.

Дзержинский номидаги ҳарбий инженерлик академияси кафедрасининг бошлиғи, техника фанлари доктори, профессор генерал-майор **Л. И. Карпов** нутқ сўзлайди. У, ҳарбий академияларнинг профессорлари ва ўқитувчилари бундан буён ҳам ўзларининг бутун куч ва ғайратларини, бутун тажриба ва билимларини офицерлар тайёрлаш ва тарбиялашга сарфлай берадилар, деб ишонтиради.

Москва ишчилари номидан гапирган Владимир Ильич номидаги завод слесари, коммунистик меҳнат зарбдори **С. А. Антонов**, пойтахт области колхозчилари номидан гапирган Ленин районидаги Горький номли колхоз раиси **В. Ф. Исаев**, қаҳрамон шаҳар интеллигенцияси номидан гапирган СССР Фанлар академияси радиотехника ва электроника институтининг директори, академик **В. А. Котельников** ҳарбий академияларни битириб чиқувчиларга самимий салом йўллайдилар. Улар совет халқи билан унинг армияси ўртасидаги мустаҳкам алоқа тўғрисида гапирдилар, академияларни битириб чиққан кишиларга Ватанга хизмат қилиш, Совет Қуролли Кучларининг қаҳрамонона жанговар традицияларини кўпайтириш дек фахрли ва олижаноб ишда муваффақиятлар тиладилар.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. П. Павлов**, академияларни битириб чиқувчиларни комсомоллар ва ёшлар номидан табриклади. Армия, деди у, яхши тарбия мактабидир. Совет Ватанининг ёш ватанпарварлари ҳарбий хизматни ўтаб бўлганларидан сўнг барча ёшлар билан биргаликда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ўртага қўйган вазифаларни ҳал этишда актив қатнашмоқдалар.

СССР Мудофаа Министри, Совет Иттифоқи маршали Р. Я. Малиновский нутқ сўзлади. У илиқ қабул маросими учун партия Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига ҳарбий академияларни тамомлаб чиқувчилар ва профессор-ўқитувчилар состави номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

Бу учрашув, деди министр, партиямиз ва ҳукуматимизнинг қуролли кучлар ҳақида зўр ғамхўрлик қилаётганлигини ифода этади. Ҳар биримиз қаерда ва қандай лавозимда ишламайлик, ана шу учрашув таассуроти остида, улуғ Ватанимизни ҳимоя қилиш учун энг кўп куч ва ғайрат сарфлаймиз. Қабул маросимида халқ демократияси мамлакатларининг офицерлари ҳам бор. Бу эса, социалистик лагерь мамлакатлари армияларининг бирлиги ва жанговар ҳамдўстлигини янада мустаҳкамлаш тўғрисида КПСС ва Совет ҳукумати доимо ғамхўрлик қилаётганлигидан далолат бериб турибди.

Интернационал бурчига ва ўз мажбуриятларига содиқ бўлган [illegible]

* * *

Олий ҳарбий ўқув юртларини битириб чиқувчиларнинг Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлари билан учрашуви ғоят сидқидил ва самимий вазиятда ўтди. Бу учрашув мамлакатимиз Қуролли Кучларига нақадар зўр ғамхўрлик қилинаётганини кўрсатди.

Қабул маросими қатнашчилари учун катта концерт қўйиб берилди. (ТАСС).

МАКТАБ ҚУРИЛИШИ — УМУМХАЛҚ ИШИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

Газетамизда илгари хабар қилинганидек, Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг X чақириқ II сессияси бўлиб ўтди. Сессияда область ижроия комитетининг раиси депутат **Э. Т. Шайхов** «Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашнинг бориши ва область маҳаллий Советларининг вазифалари тўғрисида» доклад қилди.

Докладчи кўрсатиб ўтдики, сўнгги йилларда, партия, совет органлари ва кенг жамоатчиликнинг яқиндан кўрсатган ёрдами туфайли область халқ маорифи органларидаги мактаблар ишида кўзга кўринарли муваффақиятларга эришилди.

Мактаблар ҳамда уларда билим олаётган ўқувчилар сони йилдан-йилга ўсиб бормоқда. Ўтган ўқув йилида область мактабларида 311,2 минг ўқувчи таълим олди. Ўзлаштирмовчилар ҳамда синфда иккинчи йил қолиш даражаси аввалги ўқув йилларидагига қараганда анча камайди.

Ҳозирги вақтда партия, совет органлари ва жамоатчилик мактабларни янги ўқув йилига тезроқ ва сифатли қилиб тайёрлаш, мактаб бинолари ремонтини барвақт тугаллаш, инвентарлар, зарур ўқув-кўргазма қуроллари ва бошқаларни бекаму-кўст тайёрлаб қўйиш учун социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар.

Бу йил областимиз ўқувчиларига 32 та янги мактаб ҳамда 429 та қўшимча синфхона совға қилинади.

Бекобод шаҳри ва райони партия, совет ҳамда жамоат ташкилотлари яхши ташаббус бошладилар. Улар мактабларга ёрдам бериш бўйича аниқ мажбуриятлар қабул қилишди. Бу ташаббусни область партия комитетининг бюроси ва область ижроия комитети маъқулладилар. Бекободликлар ташаббусини ҳозир Калинин, Янгийўл ҳамда областимиздаги бошқа район ва шаҳарларнинг меҳнаткашлари қизғин қўллаб-қувватламоқдалар.

Докладчи мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда оталикдаги корхоналар, колхоз ва совхозларнинг катта ёрдами ҳақида тўхталиб, бу соҳада ибратли иш қилаётган ташкилотларни айтиб ўтади. Бекободдаги Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи, Чирчиқ электрохимия комбинати, «Узбекуголь» комбинати, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхози, Оққўрғон районидаги Свердлов номли колхоз, Бўка районидаги 1-«Пискент» совхози ҳамда бошқа кўплаб корхона ва хўжаликлар мактабларни барвақт ва сифатли ремонтдан чиқариб қўйиш учун бутун куч, имкониятларини сафарбар этмоқдалар.

Бироқ, деб кўрсатиб ўтади докладчи, маҳаллий Советлар, область халқ маорифи бўлими ҳамда уларнинг жойлардаги органлари фаолиятида мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш ва саккиз йиллик умумий мажбурий таълим тўғрисидаги Қонуннинг бажарилишини таъминлашда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Баъзи районларда қишлоқ ва посёлка Советларининг айби билан мактаб ёшига етган ўқувчиларни рўйхатга олиш қониқарсиз ўтказилмоқда, хўжалик китобига ёзиш ишлари яхши йўлга қўйилмаган, болаларга туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома вақтида берилмаганидан уларни мактабга жалб қилиш ишида қийинчилик туғилмоқда.

Областнинг баъзи районларида ўқувчиларнинг саккизинчи синфни битирмасданоқ мактабдан кетиб қолиш ҳоллари рўй бермоқда. Айниқса Бўка, Бекобод ва Юқори Чирчиқ районларидаги мактабларда шундай аҳвол юз бераётир.

Маҳаллий миллат қизлари айниқса ўзбек қизлари сабабсиз мактабдан кетиб қолишмоқда. Жойлардаги маҳаллий Советлар ҳамда халқ маорифи органлари бу билан муроса қилиб келмоқдалар. Қизларнинг саккиз йиллик таълим олгунча ўқишини таъминламаётирлар, айбдорларни эса қатъий жавобгарликка тортмаётирлар.

Ўқувчилар ўртасида физкультура-оммавий ишлар суст олиб борилаётир. Айрим мактабларда энг оддий спорт майдончалари ҳам йўқ. Спорт жиҳозлари етишмайди, енгил атлетика ва деярлик моддий маблағ талаб қилмайдиган бошқа хил спорт турлари бўйича секциялар ташкил этилмаган. Мактаблардаги буфет ва ошхоналар тармоғи секин кенгаймоқда. Айрим мактабларда на буфет, на ошхона бор.

Мактаб қурилиши — умумхалқ иши. Янги мактаблар ва қўшимча синфхоналари қуриш ҳамда ремонт ишларида кўп камчиликлар бор. Шу кунгача областнинг 112 мактабида, жумладан Бўка районида 29, Юқори Чирчиқ районида 30, Ўрта Чирчиқ районида 35 мактабда ремонт бошлангани йўқ.

Докладчи бу муҳим ишга масъулиятсизлик билан муносабатда бўлаётган «Облколхозстрой» трести, область ремонт-қурилиш бошқармаси ҳамда халқ маорифи бўлимини қаттиқ танқид қилади. Уларнинг айби билан ҳалигача область бўйича 100 та қўшимча синфхона қуришга киришилмаган. Айрим мактаблар ремонти, синфхоналар ва инвентарларни янги ўқув йилига тайёрлаш сифати паст.

Областнинг кўпчилик мактабларида ўқув кабинетлари, устахоналар ташкил этилмаган, айримларида эса ҳатто ўқув-тажриба ер участкалари ҳам йўқ. Шаҳар ва район ижроия комитетлари ўқув кабинетлари, устахоналар, ўқув-тажриба участкаларини оталиқ қилувчи ташкилотлар, корхоналар, колхоз ва совхозлар ҳисобига кенгайтириш тадбирларини кўрмаётирлар.

Областнинг баъзи корхоналари, ташкилотлари, колхоз ва совхозлари ҳам ўз навбатида ички маблағлар ва мавжуд ортиқча асбоб-ускуналар ҳисобига мактабларнинг ўқув кабинетларини жиҳозлаш ва комплектлашга яхши ёрдам кўрсатмаётирлар. Меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари, район ва шаҳар коммунал-хўжалик ҳамда ободонлаштириш бўлимларининг масъулиятсизлиги туфайли баъзи мактабларнинг территориялари ва уларга олиб борадиган йўлкалар ободонлаштирилмаган, атрофи кўкаламзор қилинмаган.

Мактабларга ёрдам кўрсатишда область савдо бошқармаси, область матлубот жамиятининг ҳам камчиликлари йўқ эмас. Уларнинг айби билан ўқув қўлланмаларини, дарсликларни жойларга олиб бориш ва тарқатиш ишлари суст бормоқда.

Область мактаблари ўқитувчилар билан бутунлай таъминланган эмас. Ўтган ўқув йилида мутахассис ўқитувчи йўқлиги сабабли 109 мактабда чет тили, 317 мактабда чизмачилик, 48 мактабда рус тили ва 9 мактабда математика дарси ўқитилмаганлиги мутлақо йўл қўйиб бўлмас бир ҳолдир.

Шаҳар ва район ижроия комитетлари, деб кўрсатиб ўтади докладчи, қишлоқдаги ўқитувчилар тўғрисида яхши ғамхўрлик қилишлари, уларга зарур маданий-маиший шароит яратиб беришлари керак.

Доклад юзасидан музокараларни Чирчиқдаги 160-қурилиш трестининг бошқарувчиси, депутат **А. Абдуҳамидов** бошлаб берди.

— Трестимиз бинокорлари, — деди нотиқ, — қурилиш-монтаж ишлари ярим йиллик планини ошириб бажардилар. Жумладан мактаблар қурилиши бўйича ярим йилга мўлжалланган план 140 процент адо этилди. 964 ва 536 ўқувчига мўлжалланган 2 та мактаб қуриб фойдаланишга топширилди.

Нотиқ мактаблар қурилиши ишидаги камчиликлар тўғрисида тўхталиб ўтди. Янги қуриладиган мактабларнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари пухта тузилмайди. Баъзан бино тайёр бўлади-ю, фойдаланишга топширилмайди. Нега? Сув, электр, канализацияни қайси тармоққа улаш лозимлиги лойиҳада аниқ кўрсатилмайди. Мактаб биносини фойдаланишга топшириш арафасида сон-саноқсиз ташкилотлар билан музокара олиб боришга тўғри келади. Қибрай ва Луначарский посёлкасида қурилган мактабларда ана шундай воқеа содир бўлган.

Калинин район халқ маорифи бўлимининг мудири депутат **А. Қодиров** ҳам ўз сўзида мактаблар қурилиши билан боғлиқ бўлган кўпгина қимматли фикрларни ўртага ташлади.

— Оталиқдаги ташкилотлар, — деди у, — янги мактаблар ва қўшимча синф хоналар қуришга, ремонт ишларига сидқидилдан ёрдам беришлари керак. Райондаги «Ленинизм» (раиси ўртоқ Ортиқов), Карл Маркс номли (раиси ўртоқ Абдуллаев) колхозларининг ишлари ибратлидир. Улар бекободликлар ташаббусига қўшилиб, мактабларни ремонт қилиб бериш юзасидан конкрет мажбурият олишди.

Ўртоқ Қодиров мактаблар, шунингдек болалар муассасалари қуришни планлаштиришдаги камчиликларга тўхталиб ўтди. Район мисолида шу нарса кўриниб турибдики, янги мактаб қуришни планлаштирилаётганида ўқувчилар сонининг ўсиб бориши тўла ҳисобга олинмаётир. Болалар муассасаларини қуришда ҳам шундай бўлаяпти. Масалан, бу йил район боғча ва яслиларидаги ўринлар сони 500 тага кўпайиши планлаштирилган. Аммо янги боғча ва ясли қурилиши планида бу кўрсаткич кўзда тутилмаган.

Олмалиқ шаҳар ижроия комитетининг раиси, депутат **В. Лисин** мактабларни ўқитувчилар билан таъминлашдаги нуқсонлар ҳақида гапирди. Шаҳардаги кўпчилик мактабларда чет тили, математика, чизмакашлик, ашула ва бошқа фанлардан ўқитувчилар етишмаслиги туфайли машғулотлар тўла ўтказилмади. Нотиқ мактаблар ремонти кўп жиҳатдан бинокорлик материалларини вақтида етказиб беришга боғлиқлиги, бу соҳада баъзан сансалорликка йўл қўйилаётганлиги хусусида тўхталди.

Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг ўз кучи билан мактаблар қуриш соҳасидаги тажрибалари диққатга лойиқ. Сессияда шу колхоз раиси ўртоқ **И. А. Цой** ҳам гапирди.

— Колхозчиларимиз, — деди Иван Антонович, — ҳар йили бўлинмас фондга камида 1 миллион сўмдан пул ажратмоқдалар. Шундан яна янги мактаблар қуриш имкониятига эгамиз.

Биз яқин икки-уч йил ичида колхозчиларимиз болаларининг ҳаммаси янги, кенг ва ёруғ синфхоналарда ўқиши керак, деган вазифани олдимизга мақсад қилиб қўйдик. Лекин очиқ айтиш лозимки, бу соҳада кўп қийинчиликларга дуч келмоқдамиз. Районда чинакам пудратчи қурилиш ташкилоти йўқ. Колхозлараро қурилиш ташкилоти эса қувватсизлик қилиб қоляпти. Шу сабабдан мустақил қурилиш-монтаж бошқармаси тузилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Сессияда область халқ маорифи бўлими мудири **И. Парсоев**, Бўка район партия комитетининг секретари, депутат **А. Раҳимов**, Бекобод район ижроия комитетининг раиси **П. Кушеров**, Ўзбекистон ССР Маориф министри **Э. Қодиров** ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар.

* * *

Сессияда Сирдарё область пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг иш якуни муҳокама қилинди. Бу тўғрида Сирдарё область партия комитетининг секретари ўртоқ **Т. Умаров** ахборот берди. У бундай деди:

— Биз бир неча кун давомида Тошкент областининг пахтакор, сабзавоткор хўжаликларининг далаларида бўлдик, чорвачилик фермаларини кўздан кечирдик. Хўжаликлар устахоналарида олиб борилаётган ишлар билан танишдик. Саноат корхоналарининг етти йилликнинг сўнгги йилида қандай ишлаётганликлари билан қизиқдик.

Она-Ватанга 315 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш, кўплаб сабзавотчилик, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш учун курашаётган, лубзорларда фидокорона меҳнат қилаётган кишиларнинг ҳаракатини кўриб қувондик.

Бизга Тошкент областида тузилган ва ҳозирги пайтда меҳнатни ташкил этишда прогрессив роль ўйнаётган комплекс механизациялашган звенолар иши жуда маъқул бўлди. Хўжалик ҳисобида ишлаётган бу звенолар 4 мингга етибди, улардан 500 таси нарядсиз усулда ишламоқда. Илғор метод асосида иш олиб бораётган бу звеноларнинг иши билан батафсил ва атрофлича танишганимизда, уларнинг аъзолари билан суҳбатлашганимизда меҳнатга ҳақ тўлаш шу усулда ташкил этилса, мўл ҳосил учун бошланган кураш муваффақиятли якунланишига қаноат ҳосил қилдик.

Бундай звенолар Ўрта Чирчиқда ҳам, Оққўрғонда ҳам, Бўка ва Бекободда ҳам, Янгийўл ва Калинин районларида, Юқори Чирчиқ ва Оржоникидзе районларида ҳам кўп.

Тошкент областининг пахтакорлари ишни шу усулда ташкил этиб, бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитида ва сув камчил бўлган йилда ҳам асосий майдонларда ғўзаларнинг нормал ўсишига, эрта муддатларда ҳосилга киришига эришганлар.

Калинин районидаги «Ленинизм», «XIX партсъезд», Бекобод районидаги Ленин номли колхоз, 1-«Далварзин» совхози, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли, «Полярная звезда», Оққўрғондаги «Ленинобод» колхози ва «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози ва жуда кўп илғор хўжаликларнинг аъзолари бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитини енгиб, етти йилликнинг сўнгги йилини муваффақиятли натижалар билан якунлаш мақсадида зўр ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Тошкент области пахтакорлари, сабзавоткорлари ва чорвадорлари эришган ютуқлар бизни ниҳоятда қувонтиради. Лекин ана шу ютуқлар билан бирга содир бўлаётган камчиликларни айтиб ўтмасак бўлмайди. Биз ютуқларимиз билан қувонамиз, камчиликларимизни ўртада маслаҳатлашган ҳолда бартараф қилиб, умумий юксалишга эришиш учун курашамиз.

Камчиликлар ҳақида гап кетганда, даставвал пахтачилик соҳасидаги мисолларни айтиб ўтиш керак. Ўзаро текшириш бригадамиз аъзолари Тошкент областида ҳали ҳам ўсишдан бирмунча орқада қолаётган ғўзалар кўпгина майдонни ташкил этаётганлигини, ўт босган карталар ҳамон борлигини қайд қилдилар. Масалан, Янгийўл районидаги «Москва» колхозида баъзи карталарда ғўза ўт ичида кўринмай ётибди. Айрим пайкаллардаги ғўза эса жуда сийрак бўлиб қолган. Шунга қарамай звено ва бригада бошлиқлари, колхознинг раҳбарлари далани ўтдан тозалаш, ҳар бир туп ғўзани авайлаб парвариш қилиш тўғрисида чинакамига қайғурмаётирлар. Баҳорда масъулиятсизлик қилиниб ғўза сийрак бўлиб қолган экан, эндиликда шу қолган ғўзаларни яхши парвариш қилиш йўли билан ҳар бир туп экинда бир ярим — икки туп экиндан олинадиган миқдорда пахта етиштириш учун курашишни биринчи вазифа қилиб қўйиш керак эди. Ваҳоланки, колхоз правлениеси ҳам, партия ташкилоти ҳам шундай қилмаётир.

Кўчат учун кураш, ҳар бир туп ғўзада мўлжалдагидан кўпроқ ҳосил тўплаш учун кураш ҳозирги пайтда ҳар бир колхоз, совхоз ва район раҳбарларининг асосий вазифасидир.

Сув камчил бўлаётган бу йилги шароитда областнинг кўпгина хўжаликларида сувдан тежаб-тергаб фойдаланишга етарли эътибор берилмоқда. Аммо бу соҳада ҳам қатор камчиликлар содир бўлаётирки, бунга қанчалик тез чек қўйилса, шунча яхши бўлади. Масалан биз колхоз ва совхозларда бўлганимизда ғўзаларнинг ола суғорилаётганини, айрим жойларда эса сув кўча ва зовурларга тошиб ётганлигини кўриб ачиндик. Бўка районидаги баъзи хўжаликларда сувчилар иши тўғри ташкил этилмаган. Тунги пайтларда сувчиларни далалардан тополмадик. Бир группа илғор пахтакорларнинг Мурожаатида ҳосил учун кураш ҳар бир кишининг, каттадан-кичикнинг интернационал бурчи эканлиги алоҳида таъкидланган. Тошкентликлар ана шу Мурожаатда айтилган гапларга амал қилишлари, ғўза парвариши суръатини бир кун ҳам бўшаштирмай, уни ҳосил пишиб етилгунча давом эттиришлари керак.

Ўртоқ Т. Умаров область колхозларида қишлоқ қурилишига катта эътибор берилаётганлигини таъкидлаб, бу биз учун ибратли ва кенг ёйишга сабаб бўладиган факт, деб айтди. Шу билан бирга у область чорвадорлари қишловга пухта тайёргарлик кўриш, ем-хашак экинлари, айниқса, силосбоп маккажўхори етиштиришни кўпайтириш муҳим вазифалардан бири эканлигини айтди.

— Тошкент областининг пахтакорлари яна бир ярим ой зўр ғайрат кўрсатиб ишласалар социалистик мажбуриятда айтилган ҳосилни албатта оладилар, бу билан улар республикамизнинг улкан хирмонига муносиб ҳисса қўшадилар, деб айтди, ўртоқ Т. Умаров.

Сессияда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **М. А. Абдураззоқов** нутқ сўзлади.

ЧИРЧИҚ ЧЕРЁМУШКАСИ

Кимёгарларнинг ҳам энди ўз чилонзорлари — черёмушкалари бор. Каттагина массивнинг жамоли бугун гулдек очилган. Кенг-кенг кўчаларини тўлдириб машинасозлар ва кимёгарлар, энергетиклар ва транспортчилар келишаяпти. Кўп қаватли турар-жойлар деразаларига тутилган мовий пардалар майин шабадада денгиздек тўлқинланади. Хиёбонлар кишилар билан ҳар оқшом гавжум. Янги массивда ҳаёт қайнайди.

Бу массивга дастлабки ғишт қўйилганига ҳозир икки йилдан хиёл ошди. 160-қурилиш трестининг уй-жой қурилиш бошқармасига қарашли Валиулла Оқмуллаев бошлиқ бригада аъзолари биринчилар қатори янги массив қурилишига келишди. Бригадада ишбилармон, тажрибали бинокорлар оз эмас. Файзи Иброҳимов, Саловат Шайхуддинов, Виктор Пурсин каби қўли гул кишилар Чирчиқдаги кўпгина биноларни бунёд этишда қатнашганлар. Улар янги массив қурилишида ҳам ўз маҳоратларини намойиш қилдилар.

Орадан кўп ўтмай дастлабки турар-жойлар фойдаланишга тахт бўлди. Республикамизнинг 40 йиллик тўйи арафасида бу шинам бинолар чирчиқликларга ҳадя этилди. Шу бўйи массив номи ҳам «Юбилей» деб аталабошлади.

Юбилей массиви қурилиши ҳали тугаллангани йўқ. Яна кўплаб турар-жойлар, мактаб ва боғчалар, маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари бунёд этилиши керак. Бинокорлар шу куйда ғайратга ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқдалар. Уй-жой қурилиш бошқармаси коллективи ўртасида бошланган социалистик мусобақада В. Оқмуллаев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари ҳамон пешқадам. Бригада бинокорлари ҳозир 54 квартирали янги турар-жой қурилишида ишламоқдалар. Бино битиб қолган. Бўёқ-сувоқдан чиқаяпти. Эрта-индин 54 оила шинам квартираларга кўчиб кириб ҳовли тўйлари ўтказади.

Бошқарманинг бошқа бинокорлари 280 ўринли болалар боғчаси, 80 ҳамда 50 квартирали янги турар-жойлар қуриш билан банд. Бинокорлар зўр кўтаринкилик билан меҳнат қилмоқдалар. Улар бу биноларни ҳам муддатидан олдин фойдаланишга топшириш учун курашмоқдалар. Сергей Бахчеев, Александр Белов каби серғайрат қурувчилар бу курашнинг олдинги сафларида боришаяпти.

Массив бинокорлари бир жон, бир тан бўлиб қурилиш суръатига суръат, сифатига сифат қўшиш иштиёқида меҳнат қилаяпти. Суратларда: 1. Юбилей массиви бунёдкорларидан пардозловчи Ю. Белов (чапда) 54 квартирали янги турар-жой деразаларига бўёқ бераяпти. 2. Қурилишда қўлланилаётган йирик панеллар иш суръатига-суръат қўшмоқда. 3. Фойдаланишга топширилган кўп қаватли шинам бинолар.

М. Нуриддинов фотолари.

ИНСТИТУТНИНГ ТАЯНЧ БАЗАСИ

Касб касалликлари диспансери республикамизда ҳозирча ягона. У, ўтган йилнинг охирида, пойтахтимизнинг Ленин райони территориясида ишга тушди. Янги диспансер Ўзбекистон санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-текшириш институтининг таянч базаси бўлиб хизмат қилмоқда. Бу ерда касб касалликларининг келиб чиқиши, уларни даволаш йўллари бўйича тадқиқотлар ҳам олиб борилади.

Диспансер ўзининг яхши жиҳозланган кабинетларига эга. Диагноз қўйиш, электрокардиография каби кабинетлар эса замонавий медицина асбоб-ускуналари билан етарли таъминланган. Шунингдек, клиник ва биохимия лабораториялари ҳам тажрибаларни умумлаштирувчи марказ ролини бажаряпти.

Диспансернинг тиббий хизматидан беморлар жуда хурсанд. Шифохонанинг рентгенологлари ва фтизиаторлари жойларда бўлиб, оммавий профилактик ишлар олиб боришмоқда.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ГАЗЕТАДА БОСИЛГАЧ...

«Рўйхатда бор-у...» сарлавҳали мақола «Тошкент ҳақиқати» газетасининг шу йил 5 июнь сонида босилгач, Калинин номли колхоз очиқ партия мажлисида муҳокама қилинди. Муҳокамада мақолада кўрсатилган фактларнинг тўғрилиги эътироф этилиб, омма ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни жонлантириш, сиёсий ташкилотчиларнинг иш фаолияти устидан мунтазам контроль ўрнатиш ва уларнинг партия топшириғини бажаришдаги масъулиятини ошириш юзасидан амалий тадбирлар белгиланди. Сиёсий ташкилотчилар билан қониқарсиз ишлагани учун партия ташкилоти секретарининг ўринбосари ўртоқ Усмон Илҳомов қаттиқ огоҳлантирилди.

Шу кеча-кундузда колхозда сиёсий ташкилотчилар ўзларига бириктилган участкаларда бўлиб сиёсий-тарбиявий ишларни бирмунча жонлантириб юборишди.

Уйимизнинг тўри сизники

Бир неча кундан бери областимиз қишлоқларида, районларида, шаҳарларида Болгария Халқ Республикаси Хасково округидан келган дўстларимиз пахтакорлар, илмий-текшириш станцияларининг тажриба участкаларида биз билан бирга бўлиб, [illegible]. Қишлоқ хўжалигимизнинг юксак механизацияга эга бўлганлигини кўрган [illegible] Совет Ўзбекистони, шу жумладан пойтахт области [illegible] куч-қувватга тўлганлигини кўриб, бу социалистик тузум туфайли қўлга киритилган ютуқ деб айтмоқдалар.

Болгариялик меҳмонлар социалистик Чирчиққа бордилар. Совет ҳокимияти йилларида барпо этилган ва ҳозирги вақтда саноатлашган гўзал шаҳар Чирчиқ меҳмонларда зўр таассурот қолдирди.

Хасководиклар республикамизнинг улкан корхонаси — Тошкент электрохимия комбинатида бўлдилар. Суратларда: Чирчиқ шаҳар пионерлари меҳмонларга пионер галстуги боғламоқдалар. Иккинчи суратда хасководиклар [illegible] комбинатида.

А. Абалян фотолари.

АДАБИЁТ САҲИФАСИ

ОНАМ, ОНАЖОНИМ...

(ҲИКОЯ)

Қишки каникулга келганимнинг учинчи куни эди. Кўнгилга ёқарли китоб истаб дадамнинг ишхонасига кирдим. Лоф бўлса ҳам дадамнинг ишхонасини ўртамиён кутубхона деса бўлади. Китобларнинг ранго-ранглигини айтмайсизми. Арабча, лотинча... ҳатто бир нечта немисча китоб ҳам бор.

Дадам бошқа соҳада ишласалар ҳам адабиёт, айниқса поэзия мухлиси. Ўзлари ҳам унча-мунча шеър машқ қилиб юрадилар. Шу боисдан қаерда янги китоб учраса, кўтариб келаверадилар.

Китобларни бир-бир кўздан кечирарканман, араб шрифтидаги қалин жилдли китобга кўзим тушди. Бу китоб илгари келганимда йўқ эди. Демак қаердандир топиб келганлар. Ўша китобни олдим. Бу ҳам ғазал. Девонни варақларканман, кўзимга бир нарса «ялт» этиб урилгандек бўлди. Ўша ерни очдим. Варақлар орасида тўладан келган қизнинг сурати кулиб турарди. Кўнглим аллатовур бўлиб кетди. Юрагимда ўзим ҳам тушунолмайдиган ҳаяжон тўлқини бошланганди.

Суратга тикилган сарим унга жон кириб келаётганга ўхшарди. Китобни токчага қўйиб, ташқарига чиқдим. Сабрим чидамади. Зудлик билан кириб, яна суратни қўлимга олдим. Нега шундай қилаётганимни ўзим ҳам билмасдим. Суратга боқарканман, ўтган йилги бир воқеа ёдимга тушди.

Ёзги дам олиш тугаб, шаҳарга қайтишимдан бир кун олдин эди.

— Сенга бир гап айтмоқчи эдим, Шукуржон, — дедилар онам негадир тортиниброқ.

— Қани, қани эшитайликчи, ойижон, — дедим мен.

Шунда онам гапни узоқдан бошлаб:

— Қайси она ўз фарзандига ёқмайдиган гапни раво кўради, онанг ўргулсин, — дедилар ва бироз ўйланиб туриб қўшимча қилдилар, — мана ёшинг ҳам йигирма иккига бориб қолди.

— Яъни қариб қоляпсан, қизлар қарамай қўяди демоқчисиз-да. Шундайми, ойижон? — дедим гап нима ҳақида эканлигини билиб.

— Энди биз ҳам...

— Ҳали шунақа денг?! Оббо сизей, — кулгидан ўзимни зўрға тўхтатиб турардим. — Намунча шошмасангиз. Ўқишимга узоғи билан икки йил қолди. Ёки бирорта қиз топдилариングизми. — дедим ҳазиллашиб.

— Ойинг ўргулсин, бир эмас, учтасини танлаганман, — дедилар менинг юмшаганимга севиниб.

— Буни эскилик иллати дейдилар. Ҳали ўқишини тугалламаган бир йигитга уч қизни сайлаш. ахир...

— Шўхлигинг қолмади-да ўғлим. Ҳамма вақт гапни ҳазилга оласан. Ахир қачонгача юрасан.

Қарасам хафа бўладиган.

— Ҳазил эмас, ойижон. Майли мен рози. Яна бир йил сабр қилинглар, — деган эдим ўшанда. Мана йил ҳам ўтай деб қолди. Бир неча ойдан кейин мен ваъда қилган ёзги дам олиш ҳам бошланади. Демак тараддудга тушишипти. «Наҳотки унаштирмоқчи бўлган қиз шу бўлса» дейман қўлимдаги суратга боқарканман. «Нега энди атай шу китобнинг орасига яшириб қўйишди экан?» Лекин ана шу «нега»га жавоб тополмасдим. Миямда алғов-далғов фикрлар олишарди. Суратдаги қиз менинг аҳволимга ачинаётгандек жилмаярди. Нимадир демоқчи, қандайдир сирни ошкор қилмоқчига ўхшарди. Ҳа, унинг нигоҳи сирли эди. На чораки, сурат тилсиз.

Суратга астойдил тикилиб, қишлоғимиздаги қизларни хаёл кўзгусидан бир-бир ўтказдим. Йўқ, бирортасига ўхшамасди. Район марказида яшаганимиз ёдимга тушди. «Ўша ердаги танишларнинг қизимикан?» Ҳаммасини танийман. Бўлмаса ким? Китоб орасидаги суратга яна тикилдим. Сурат тилсиз, ҳамон жилмайиб турипти. Шу вақт эшик очилиб, бўсағада дадам кўринди. Ўғирлик устида қўлга тушган кишидек дағ-дағ титрайман. Китобни ёпишга ҳам қурбим етмасди. Уялганимдан чекка томирларим сирқиллаб, юзимда олов ёнаётгандек эди.

Дадам қўлимдаги китобни кўриб аллатовур бўлиб кетдилар. Сурат ҳамон ўша табассум билан боқиб турарди. Ер остидан дадамнинг кўзларига қарадим. Пешоналаридаги ажин тарамлари қалинлашиб. кўз киприклари ичига тортиб кетганди. Юзларида норозилик эмас. аллақандай қайғу изи бор эди.

— Сизга нима бўлди, дада, — дедим қўрқиб кетганимдан.

Аммо дадам ҳеч нарса демай ўзларини диванга ташладилар. Гапиришга мадорлари етмасди. Мен бўлсам дунё маломатларидан бехабар. дадамни оғриб қолдиларми деб ташвиш тортардим. Ҳеч унутиб бўлмайдиган бошқа бир дард қалбни искан-жага олаётганини қайдан билай мен.

— Ўтир ўғлим. Ёнимга яқинроқ ўтир, — дедилар ёнларидан жой кўрсатиб. овозлари ҳам бошқача. Нохуш бир хафачилик ўтгандек эди. Индамай ёнларига ўтирдим. Бироз нафас ростлаб давом этдилар, — хафа бўлма ўғлим. Бу гапни аллақачонлар айтишим керак эди. Лекин ёш кўнглинг чўкмасин дедим.

Ажабо, ўзи нима гап? Нега дадам мендан кечирим сўраяптилар. Ҳеч нарса тушунолмасдим. Дадам бўлса довонга чиқаётган йўловчига ўхшаб оғир-оғир нафас олиб, зўрға гапирардилар:

— Суратни яшириб юришимнинг боиси ҳам шу эди. Раҳматли онанг ажойиб аёл эди. Лекин, на чораки, умри қисқа экан...

«Раҳматли онанг» мана шу сўз бояги ширин хаёллар шишасини чил-чил қилиб юборди. Биров тарсаки тортиб юборгандек қулоқларим жаранглаб кетди. Кўз ўнгим хиралашиб, нафасим қисилганидан дадамнинг сўнгги сўзларини эшитолмадим.

— Нима? Бундан чиқди... «Ҳозирги ўзимнинг онам эмасми?» демоқчи бўлдим-у лекин тилим чиққандан бери «она, онажон» деб юрган меҳрибон кишимни «ўгай» — дейишга тилим бормади. Лабларимга қиздирилган темир босилгандек, ҳулқумим қовжираб, тупугимни ҳам ютолмасдим.

— Ҳа, бу аччиқ ҳақиқатни эшитиш сенга оғир. Лекин айтиш менга қарз. Сени хафа қилмайин деб йигирма икки йил сир сақладим. Бирор киши айтиб қўймасин деб доим таҳликада юрдим. Райондан бу томонга кўчиб келишимизнинг сабаби ҳам шунда. Бу ердагилар онангнинг ўгай эканлигини билишмайди, — дадам дардли ҳасрат билан гапирар экан, киприкларида нам йилтиради. — Ўша кунни, сени дунёга келиш кунингни Муҳаррам иккимиз орзиқиб кутардик. Мен ўшанда ҳам зоотехник эдим. Онанг мактабда ишларди. Онанг билан асли болалар уйида бирга ўсганмиз...

Бир куни ишдан кечроқ қайтдим. Ҳовлида қўшни аёллар юрипти. Юрагим орқасига тортиб кетди. Шошиб ичкари кирдим. Онанг бечора кетдим-қолдим қилиб ётипти. Туғруқхонага югурдим. Шифокорлар етиб келишди. Уй билан туғруқхона ораси анча узоқ. У вақтлар машина кам эди. Уруш давом этиб турган вақт эди-да. Бир иложини қилиб арава билан онангни туғруқхонага олиб бордик. Мени ичкарига қўйишмади. Юрагимни чангаллаб, чироқ милтиллаган деразага умид билан тикиламан. Вақт шунчалар имиллаб ўтадики, ҳар бир минут бир кеча-кундузга ўхшаб туйилади.

Бир вақт эшик очилиб оқ халатли қиз кўринди. Бахт зиёси сочилгандек қизнинг кўзларига боқдим. Қиз «сизни чақиряпти» ишорасини қилди. Ичкарига отилдим. Каридор бўйлаб боpарканмиз сўзлашиш тақиқлангандек ҳамшира қиз бир оғиз ҳам гапирмасди. Бояги чироқ милтиллаган хона эшиги очилганда гўдак йиғиси эшитилди. Севинчдан юрагим ҳаприқиб кетди... Врачларнинг юзида эса қайғу, кўзлари ғамгин туришарди. «Ўғил» деди кимдир. Лекин мени ҳеч ким табрикламасди. Ташқари совуқ бўлишига қарамай манглайида ҳалқа-ҳалқа тер ярақлаб турган кекса врач мени докадан парда тортиб қўйилган томонга имлади-ю мендан олдинроқ бориб пардани тортди. Қай кўз билан кўрайки, рўпарадаги кроватда онанг жонсиз ётарди. Бўғунларим бўшашиб, ўзимни тутолмадим. Бояги севинч ўрнини жудолик ҳасрати қоплаганди. Алам устида сени ҳам олиб кетмоқчи бўлдим. Лекин мени бошлаб кирган ҳамшира қиз (у вақтлар Зуҳра қиз эди) ёлвориб сени ташлаб кетишимни илтимос қилди. «Чақалоққа ўзим қарайман. Ахир сиз ишдаги одамсиз» деди Зуҳра. Бошқалар ҳам шундай маслаҳат беришди.

Ноилож сени Зуҳрага ташлаб, уйга қайтдим. Онангнинг таъзияси ўтгандан кейин келди-кетди ҳам сийраклашди. Айниқса кечалари қулоқ бошим шиприлгандек. Уйқу қочиб, соатлаб ўйланиб ётаман... Зуҳранинг онаси Тошбиби хола ётти-турдимдан хабар олиб турарди.

Мен ҳар куни ишдан қайтишда касалхонага бир марта кириб ўтардим. Сени қўлимга олиб эркаласам чарчоқларим тарқаб, кўнглим ёришарди. Кейинчалик сени Зуҳраларникига олиб келдик. Мен учун Зуҳраларники қадрдон даргоҳ бўлиб қолди... Гоҳо сени кўтариб Зуҳра бизникига келарди. Ўша куни ҳовлига нур ёғилиб, онангнинг чироғи қайтадан ёнгандек бўларди.

Кун ўтган сайин мени бир дард эзарди. «Ахир Зуҳра қиз бола бўлса. Эртами-кечми турмушга чиқиши керак. Тошбиби хола қачонгача қарайди. Ўйлансаммикан? Ўгай она ўғлимга оналик қилармикан? Ана шу ўй мени қаттиқ эзарди.

Бундан ҳам оғири сени Зуҳрадан ажратиш эди. Унга шунчалар ўрганиб қолган эдингки, Зуҳра ҳам сенсиз туролмасди... Кўп ўйладим, одамларга маслаҳат солдим. Тақдир экан, Зуҳра сенга она бўлди...

— Ана шунақа гаплар ўғлим, — деди дадам елкасидан оғир юк тушгандек енгил тин олиб.

Ташқарига югурдим. Онам укам Асламжонни аллалаб ўтирган экан. Ўзимни бағрига ташладим. Биров «йўқ, бу сенинг онанг эмас, ўгай» деб елкамдан тортаётгандек, онамнинг бўйниларидан қучиб, меҳр тўла юз-кўзларидан ўпардим. Дунёга келиб, биринчи марта жонсиз суратини кўрганим, марҳум волидам ҳаққи ҳам уни «онажон, онагинам» дердим. Йўқ, биров «онанг ўгай» деса ишонмайман. Ўзимнинг онажоним шу дейман. Майли одамлар эшитсин, борлиқ эшитсин. Менинг онам ўгай эмас, ўзимнинг онажоним шу. Шундай эмасми, онажон? Сиз ўзимнинг онажонимсиз. Ҳа, туққан онамсиз!

Жамол ШАРОПОВ.

Пионер ёзи гўзал ва ором бахш бўлади. Мактаб ўқувчилари тоғлар бағрида, сой ва кўллар бўйларида, ором бахш хиёбонларда, пионер лагерларида дам оладилар. Сиз кўриб турган бу суратда областимиз тоғ бағрларида пионер лагерларида дам олаётган ёшлар тасвирланган.

А. Абалян фотоси.

Рўзи ҚОДИРИЙ.

БУ ДУНЁМИЗ КУНДУЗ ДУНЁСИ

Қалбинг соф,
Кўксинг кенг,
Йўлдошинг иқбол,
Бошингда порлайди Ленин — офтоб.
Қаршингда гўдакдек қараб қолдим лол,
Ҳар кунинг мўъжиза битилган китоб.

Қўйнингда незаман,
Яшнайди диллар.
Гулбаҳор қўйнингга қурган ошиён.
Боғингда минг тусда товланар гуллар,
Атир уфуради димоққа бўстон.
Йилларинг нур билан тўлган, ҳа йиллар
Тунлардан йироқдир,
Тунлардан йироқ.
Зафарлар йўлидир сен юрган йўллар
Сен борки одам ҳур, кенг олам порлоқ.
Шимолий қутбнинг у чеккасидан
Шарқнинг бу чеккасини қоплаб ётар нур.
Ленин — қуёш бор қоқ тиккасида
Шундан бу оламда ҳар кун ортар нур.
Тоғларнинг кўксида Ленин зиёси,
Бу зиё денгизни қилар серёғду
Демак,
Бу дунёмиз, кундуз дунёси
Ленин қуёш бўлиб туради мангу.
Қалбинг соф,
Кўксинг кенг,
Йўлдошинг иқбол,
Бошингда мангулик порлайди офтоб.
Қаршингда гўдакдек қараб қолдим лол
Ҳар кунинг мўъжиза битилган китоб.

Уйғурчадан Сайёр таржимаси.

ТЎРТЛИКЛАР

Тиғ захмидан ёмон тил заҳри,
Битмайди у, очкан жароҳат.
Тил заҳрига дучор бўлгунча,
Тиғ захмида ўлмакли роҳат.

* * *

Дилинг билан тилингни бир тут,
Бир бошингга икки сўзлама,
Тили бошқа, дили бошқани,
Элда дерлар: — Иккиюзлама.

* * *

Шохинг синар вақти бе маҳал,
Сўзлай берсанг маза-бе маза.
Дарахт оти кесилармиди,
Болта учун даста бермаса...

* * *

Оғзинг билан юргучи бўлма,
Оёғинг бор кўтарган сени.
Ҳечким сендай оёғи осмон —
Бўлмай йиғиб олсин эсини.

Толиб ЙЎЛДОШ.

ҲАЁТ НАФАСИ

Ёш рассом Қўчқор Носиров ижодхонасида «Тўй», «Паранжи ташлаш», «Сув — деҳқонларга» каби расмларнинг хомаки эскизлари кўпдан бери турар, лекин иш жуда секин борар эди. Островский номли театр-рассомчилик институтини эндигина битирган ёш санъаткорнинг жиддий темаларда йирик асарлар яратиши анча қийин эди. Ҳаётий тажриба ҳам, маҳорат ҳам етарли эмас эди.

Республика рассомлар союзининг правленияси ёш рассомнинг илтимосини қондириб, уни Москва яқинидаги Сенеж рассомлар уйига юборишди. Бу ижодий сафар Қўчқор учун жуда фойдали бўлди. У Иттифоқимизнинг турли чеккаларидан келган рассомлардан тажриба ўрганди. Шу ернинг ўзида кўплаб янги асарларнинг эскизини чизди.

Тошкентга қайтиб келганидан сўнг ёш рассом ўз асарларининг тўнғич виставкасини очди. Юрак ҳарорати билан чизилган асарлар кўпчиликка маъқул бўлди. Шундан кейин Қўчқор аввалги эскизлари устида ишлай бошлади. Энди унинг мўйқалам тиниқ бўёқлар билан ҳаёт нафасини жозибали акс эттира бошлади. Мана, ниҳоят «Тўй» картинаси тайёр бўлди.

...Зумрад япроқлари гуркираб ётган дарахтлар соясида каттакон стол ясатиғлиқ. Дўстлар даврасидаги куёв гўзал келиннинг қўлидан тутиб келяпти. Ёшгина келин ўзининг янги ҳаётига, янги қариндошлари, дўст-биродарларига ишонч билан қарайди. Чеҳраси қувонч ва ҳаяжондан лов-лов ёнади.

«Тўй» расмида ана шу ҳаётий лавҳа ўзининг бутун жозибаси билан акс эттирилган.

«Паранжи ташлаш» картинаси эса бутунлай бошқача манзарани акс эттиради. Бу асарда эскилик билан янгилик ўртасидаги кескин курашнинг энг юқори нуқтаси тасвирланган. Эрининг қаршиликларини кучли ирода билан енгган ёш жувон мағрур турибди. Бу — янги ҳаётга қадам босган ўзбек аёлининг типик образидир.

Қўчқор Носировнинг «Сув — деҳқонларга», «Товуқ фермасида» асарлари ҳам диққатга сазовордир. У портрет жанрида ҳам куч синаяпти. Рассом ўз қаҳрамонининг психологиясини тўлақонли очишга ҳаракат қилади. Асарда қаҳрамоннинг чеҳрасигина эмас, у яшаётган муҳит нафасигача томошабиннинг кўз олдига келади.

— Жонажон ўлкамнинг жўшқин ҳаёти мафтун этади кишини, — дейди Қўчқор Носиров. — Янги қурилишлар, пахтазор далалар, қайноқ ҳаёт нафаси билан яшаётган корхоналар илҳом бағишлайди.

Ёш рассомга, қалбига илҳом солган шу ҳаётни тўлақонлилиги билан тасвирлашда ижодий камолат тилаймиз.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

АРМУҒОН

Бол ари қанотлик жонлар асили,
Инсонга армуғон топган асали.
Меҳнаткаш, саҳийдир, бахиллик ётдир,
Шу сабаб меҳримиз унга қанотдир.
Меҳнаткаш умрининг йўқдир заволи,
Меҳнаткаш бўл, лекин бўлма чумоли.
Чумоли топганин асрар одамдан,
Шунингчун ўрмалаб ўтар оламдан.

Азиз АБДУРАЗЗОҚ.

ЧОЛЛАР

(ҲАЗИЛ)

Сўлим чойхонада давра қуришиб,
Тенги-тўши билан яйрашар чоллар.
Эгилиб-букилиб, бахтим борми, деб
Гугурт қутисини ташлашар чоллар.
Ҳолбуки, ортдадир энди бу дунё...
Манглайда борини кўрган бу чоллар.
Яна қандай бахтни кутар, ажабо,
Ҳар бири тўқсонга кирган бу чоллар.

Абдулла ОРИПОВ.

ИШЛАРИМ КЎП

(КИЧКИНТОЙЛАРГА)

Ҳалимахон қўғирчоғин,
Ётқизиб беланчакка.
Завқ билан алла айтар,
Сўрида ўзи якка.
Тезроқ ухла, оппоғим,
Ишларим бор бир талай,
Сўрғичингни сўриб тур,
Мен нонимни еб олай...

Турсунбой АДАШБОЕВ.

СЎНМАС ОТАШ

Ўша сой бўйида ўтган кеч оқшом,
Ўша биз ўлтирган улкан харсангтош,
Севги шаробидан ўзинг тутган жом
Қалбимга ташлади бир дунё оташ.
Осмондай бағрингда лочиндай бўлиб,
Парвоз этган онни унутмоқ гуноҳ.
Тоғ тунида боқдинг қуёшдай бўлиб,
У онлар қурбони бўлсам майли, оҳ.
Янoғинг шафақдай қирмизи тусда,
Яширмоқчи бўлдинг жилғада ювиб.
Сирингни ошкор этмоқни истар
Биллурий томчилар бир-бирин қувиб.
Ўша сой бўйида ўтган кеч оқшом,
Ўша мўъжизавий ажиб харсангтош,
Вафо шаробидан ўзинг тутган жом
Қалбимга ташлади сўнмас бир оташ.

Ғиёс КОМИЛОВ.

БИР ТАНҚИДЧИГА

(ҲАЗИЛ)

Шоирлар ҳақида сўзладинг узоқ,
Таҳлил қилдинг қанча шеъру қўшиқни.
Кўкини кўк дединг, оқини эса оқ,
Аммо эсламадинг мен қилган машқни.
Қулоч-қулоч қилиб рўйхат ўқидинг,
Мақтадинг шуларни ёруғ юлдуз деб.
Мақталганлар ичра майли йўқ эдим.
Танқидингни кўрсанг басдир менга эп.
Кечгача ўтирдим шу армон билан,
Ер кутгандай кутдим дўппослашингни.
Ахир шеърларимдан чиққанми илон
Шу оташ ёндирар ичу-тошимни.
Тўйда ош етмаган меҳмондай
Охири чидамай чиқдим кўчага
Бош оққан тарафга жўнадим ёлғиз,
Бир шивир эшитдим хилват гўшада,
Тўхтадим, йигит шеър ўқир, тинглар қиз.
Ажабо, ўқирди менинг шеъримни
Тинглаётган қиз_чи, сенинг қизинг, оҳ.
Шилиб олмоқчийдим худди терингни
Кечир эй танқидчи, сенда йўқ гуноҳ.
Энди хоҳ мақтагин, хоҳ индамай ўт,
Кутмайман бир оғиз илиқ сўзингни.
Шеърим ўқиб бериб у шайдо йигит
Бир кун олиб қочса басдир қизингни.

Юсуф ШОМАНСУР.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

ШЕЪРИЙ СЎҚМОҚЛАР ОША

Альпинист юксак чўққига кўтарилишдан аввал, ўз кучини чамалаб кўради. Агар у исталган нуқтага етишга кўзи етса, кучига ишонса тиришиб-тармашиб юқорига интилади. Борди-ю, у ғўр, камқувват, етарли тажриба ва билимга эга бўлмаса ярим йўлда қолиб кетиши ҳам мумкин. Тик чўққига кўтарилиш альпинист учун ғоят заҳматли ва масъулиятли иш. Лекин, бунинг ўзига хос гашти ва романтикаси ҳам бор. Мана шу туйғу, юксак мақсад, қалбнинг алангали иштиёқи, романтиканинг ҳаётбахш ҳис-ҳаяжонлари уни доимо олға ундайди, юрагига қувват, белига мадад бўлади. Тўлқиннинг эндигина нашрдан чиққан янги шеърлар тўпламини[1] варақласангиз ана шундай ўйлар қуршовида қоласиз. Яқиндагина университет аудиториясидан чиқиб, ўзининг биринчи мустақил ҳаётини бошлаган бу йигит талабчан ўқувчиларимизга иккинчи китобини тақдим этди. «Жилғалар» номи билан чиққан дастлабки тўпламини ўқиганимизда бизнинг қалбимизда умидли ёш шоирга нисбатан илиқ муҳаббат сақланиб қолган эди. У, ўша вақтда бор овоз билан айтолмаган, аммо юрагида қалашиб ётган қўшиқлар, поэмалар ҳақида ваъда қилган эди. Бу умид уруғлари ўз самарасини берди: «Севгим» шеърлар тўплами юзага келди. Бу тўплам ёш шоирнинг ижод йўли бўйлаб олдинга қўйган янги бардам қадамидир. Энг муҳими шундаки, Тўлқин бу китобида ҳақиқий поэзия нима эканини, у кимга ва нима учун яратилишини англаб куйлайди.

Ҳаётни кузатувчи сифатида эмас, балки унинг иштирокчиси сифатида куйлаш, темага юракни пайванд қилиб юбориш фазилати Тўлқиннинг бу тўпламига кирган шеърларида яққол кўринади. Шоир хилма-хил темаларда қалам тебратади. Уни инсон, одамнинг ижтимоий фаолияти, шодлиги ва ғам-ғуссаси, Она ер муҳаббати, халқ севгиси, ёшлик ва висол дамлари, ошиқ қалбнинг изтироблари ўзига мафтун этади. Автор бу темаларга қалам урар экан уларга натта масъулиятни ҳис этган ҳолда ёндошади. Уларга ўзи ахтариб топган ташбиҳлар, тасвирий воситаларда сайқал бериб, қалб кўри билан нурлантиришга интилади. Қуйидаги шеърни ўқинг, Шеър ихчам, деталлар аниқ, теран фикрларга бой; майин лиризм билан суғорилган. Бу шеър инсоннинг инсонга яқинлигидан, унинг қадр-қимматидан баҳс этади.

Ҳар қадамда менга учраган,
Одамларга тикдим кўзимни.
Мен уларнинг кўз гавҳарида
Тиниқ, равшан кўрдим ўзимни.
Ҳар қадамда қариндош-уруғ,
Ҳар қадамда таниш кишим бор,
Ҳаммасига боқаман, бир-бир,
Ҳаммасида зарур ишим бор,

Тўлқин шеърларининг лирик қаҳрамони ўз потенциал кучига эга; улар ўйлайди, фикр қилади, катта мақсад ва тилаклар билан яшайди. Унинг «Табиатда ҳаёт», «Тошларни...», «Ўн саккиздаман», «Она», «Ирмоқ», «Чинор» ва «Панжара» сингари шеърларини поэзиямизнинг яхши асарлари жумласига киритиш мумкин. Буларнинг бирида яхшилик ва ёмонлик фалсафий аспектда ҳал этилса, бошқа бировида бурч проблемаси, эл-юрт хизматида абадий куч-ғайратга тўлиб туриш ғояси очилади. Шу асарлар орасида шоирнинг «Панжара» сардавҳали шеъри алоҳида ажралиб туради.

Тўлқиннинг «Панжара» шеъри ўтмишдан қолган одамга ишонмасликнинг ярамас сарқитини фош этади.

Истардимки, азиз қўшнилар,
Деразалар бўлсин ланг очиқ.
Ишончларга ишонч қўшилар,
Ишонч билан ҳаёт бир қўшиқ.

Тўлқин муҳаббат ҳақида, унинг фироғи, дарди, қувончи, ҳижрони тўғрисида кишини ҳаяжонга солувчи сатрлар битган. Унинг «Қиз қўшиғи», «Сурат», «Эгажаксан бош», «Йиғлама» каби шеърлари шулар жумласига киради. Шоирнинг бу шеърларидаги лирик образ — ажойиб маҳбуб, латофатли қиз, иффатли ва уятчанг, шабнам қатрасидек соф ва беғубордир. У, оромини ва тинчини олиб қўйган, хаёлини учирма қушлардек тўзғитган, қалбига туғён солган ошиғини, ўз севгисини шундай назокат билан изҳор этади:

Қалбим чинни пиёла, чертманг ака,
Дилимга олов солиб кетманг ака.
Иккимиз билган сирни, билган сирни
Ёлвораман ҳеч кима айтманг ака.
Қалбим чинни пиёла, чертманг ака.

Ҳаёт жуда мураккаб. Инсон ўз ҳаёт йўлида иссиқ совуқларни татиб кўради. Оғир жудолик ёки кутилмаган синовларга дуч келади. Тўлқиннинг «Тиниқ кўзлар» поэмаси ҳаётнинг ана шу томониға —уруш темасига бағишланган. Поэма тўпламда тўла берилмаган сабабли, биз бу ҳақда батафсил гапириш имкониятига эга эмасмиз.

«Севгим» тўпламининг ўзига хос ютуғи ва фазилатлари бор. Энг муҳими, автор поэтик гўзалликни ўз асарларининг қон-қонига сингдириб юборишга ҳаракат қилган. Лекин Тўлқин поэзиянинг зарурий критерийсига ҳамма вақт ҳам амал қилавермайди. Унинг айрим шеърларида умумлашма бадиий образлар, фикрий изчиллик, ҳаёт ҳақидаги теран ва чуқур фалсафий фикрлар етишмайди. Тўпламда «Чўққида» сарлавҳали шеър бор. Автор унда гўзал қишлоқ манзарасини чўққидаги тош устида ўтириб томоша қилгиси келади, яна у «булоқ сувидек қишлоғимнинг қўйнида оқсам» дейди. Шоир шеър сайқалини шу икки фикрдан бирига қаратганда янада кучлироқ чиқарди.

Тўлқиннинг тасвирланаётган темага самимияти сезилиб туради. Лекин, уларнинг ички моҳиятини очиш, оригинал образлар, ҳаётий картиналар яратиш ўрнига кўпинча юзаки тасвир, фактларни қайд қилиш ,баён этиш йўлидан боради. Авторнинг «Юр далага», «Ёмғир», «Олтин дала», «Кўкламда», «Жумбоқ сўроқ», «Қўшни қиз» каби шеърлари ўқувчида эстетик завқ уйғотмайди.

Кейинги вақтда кўпчилик шоирлар ёшлик ҳақида анчагина шеърлар ёзишди. Лекин яратилган шеърларнинг аксарияти бир-биридан кам фарқ қилади. Тўғри, бу шеърларнинг авторлари ўзларига хос йўл, услуб билан ёшликни тараннум этишади. Бироқ, мазмун бир хил. Бу гаплар Тўлқиннинг шу темада ёзган шеърларига ҳам тааллуқли. Тўлқин баъзи ўринларда ўз шеърларига схематик тус беради. Масалан, унинг «Кўл» сарлавҳали шеъри шу йўл билан яратилган. Шоир кўлни тилга киргизади. Кўл ўз аҳволидан хафа. Бир жойда ачиб ётавериш унинг жонига теккан. Шунинг учун ё ирмоқ, ёки бир чашма бўлиб оққиси келади. Шоирни ҳаяжонга солган нарса шу:

Кўлнинг гапларини эшитиб шу чоқ,
Бўлгим келиб қолди анҳорга ирмоқ.

Фикр тўғри, айтмоқчи бўлган мазмун ҳам яхши. Аммо, бундай йўл билан шеър ўзининг ёрқин мазмунига, оригинал кўркига эга бўла олмайди.

Тўлқин, ўз шеърларида «Бирор қаҳрамонлик кўрсатолмадим, фақат ерга яқин қилдим қуёшни», «Қуёшнинг нури — инсоннинг олов кулгуси» каби мазмундор ва ифодали гапларни ишлатиш билан бирга баъзан «қўли билан тилга кирди тош» деб мавҳумликка ҳам йўл қўйди. Бу сингари нуқсонларни шоир ўз ижодида тузата боради деган умиддамиз.

Биз шеърни сўқмоққа ўхшатдик. Ҳа, шеърий сўқмоқлардан поэзиянинг катта майдонига чиқилади. Тўлқиннинг ўзи айтган қуйидаги сатрларга қўшиламиз:

Учиб ўтсам дейман юлдуздай,
Ҳаёт машъалини тутиб қўлимда.
Учиб ўтсам, у солган издай —
Нурли бир из қолса йўлимда.

Эшонқул ҲАЙДАРОВ.

ТУҒИЛИШ

У она пуштидан туғилиб илк бор
Маъсуд фарзанд бўлиб келар оламга...
Одам бу ишончга бўлгунча иқрор
Туғилмоқ неча бор фарздир одамга.

Эзгу хотира-ю, кўзда ёш қолар
Одам пайти келиб кўз юмгани дам.
Бот-бот давраларда эслар бошқалар...
Ҳа, инсон туғилар ўлганида ҳам.

М. САФАРОВ.

САЁҲАТ-РОҲАТ

Шу кунларда республикамиз пионер ва ўқувчиларидан экскурсион-туристик станцияга тушаётган заявкаларнинг сон-саноғи йўқ. Ҳозир Москва-Ленинград-Рига маршрутлари бўйлаб туристик саёҳатга чиқадиган пионер ва ўқувчилар сафар арафасида туришипти. 1 июлдан бошланадиган бу саёҳат давомида улар Ватанимиз пойтахтининг ёдгорликлари билан танишадилар. Революция бешиги — Ленинграднинг хушманзара хиёбонлари, Нева соҳиллари, оламга машҳур бўлган эрмитажни томоша қиладилар. Ригада олти кун хордиқ чиқарадилар.

Ёш саёҳатчиларнинг иккинчи группаси эса, Кавказнинг асрий тоғлари этакларида, Сухуми, Пятигорск, Ессентуки шаҳарларига боришади, бу ерда дам олаётган Ўзбекистонлик пионерлар нинг меҳмони бўлишади.

Оққўрғон районидаги 65-мактаб ўқувчилари ўз тажриба участкаларида ўтган йили мўл ҳосил етиштирган эдилар. Бир йиллик меҳнатдан тушган даромад ҳисобига мактабнинг бир группа аълочи табиатшунослари ҳам мамлакатимиз бўйлаб сафарга отланишди. Ўлкашунослар орасида Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози ўқувчиларнинг далачилик бригадалари ҳам бор. Улар Куйбишев, Ульяновск, Киев шаҳарларида бўлишади.

Булардан ташқари туристик станция ҳузурида 120 ўринли дам олиш уйи ҳам ташкил этилган. Қардош республикалар шаҳарларидан келган ўқувчилар бу ерда дам олиб Ўзбекистон табиати билан танишадилар.

Бу саёҳатлар мамлакатимиз пионерлари ўртасидаги дўстлик ипларини яна ҳам маҳкамроқ боғлайди.

М. ЗАРИПОВ.

ОЛТИН БЕЛБОҒ

Ўзбекистоннинг ғарбида, Султон-издоғ тоғларида геологлар Уралдагига ўхшаш никелли руда кони топдилар. Бу кашфиёт; — дейди республика давлат геология комитети раисининг биринчи ўринбосари В. Г. Гарьковец, — Урал ва Тянь-Шаннинг боғлиқлиги, Шимолий муз океанидан Осиёнинг юрагигача бўлган 5 минг километрга чўзилган масофада ягона тоғ системаси мавжудлиги ҳақидаги тахминнинг тўғрилигини исботловчи муҳим далиллардан биридир.

Яқинда Қизилқумда олтин конларининг очилганлиги ҳам Уралдан Тянь-Шангача чўзилган минг километрлик олтин пояси мавжудлиги ҳақида тахмин қилишга олиб келди. Шу билан бирга улкан темир-руда, вольфрам ва бошқа кон поялари ҳам мавжуддир деб тахмин қилиш мумкин. Урал ва Тянь-Шаннинг боғланганлиги масаласини ҳал қилиш устида ҳозир Ўзбекистон геологларининг катта группаси иш олиб бормоқда.

А. ЕРШОВ,
ТАСС мухбири.

ОПЕРАЦИЯ ВА МУЗИКА

Бундан бир неча йил муқаддам Озарбайжон медицина институтининг хирургия клиникасида одатдаги сукунатга барҳам беришган. Операция хонасига музика киритилган. Бу ерда секин гапирадиган динамик ўрнатилган. Операциялар бошланиши олдидан беморнинг дидига ёқадиган магнитофон музикаси қўйилади. Клиниканинг музика каталогида Чайковский, Лист, Брамс ҳамда ҳалқ куйлари ёзилган ленталар бор.

Ҳар қандай хирургик операция ҳамиша маълум даражада қўрқув туғдиради. Бу туйғу операция куни яқинлашган сайин кучайиб боради ва баъзан бемор сўнгги кунда операциядан воз кечади. Врачдан бемор психологиясига таъсир килабилиш учун зўр чидам, сабр-тоқат талаб қилинади. Шунинг учун ҳам «сўз жароҳатлайди, лекин сўз билан даволаш ҳам мумкин» дейишади.

Таниқли совет хирурги, профессор Иброҳим Мустафо ўғли Топчибошев биз билан хирургларнинг Бутуниттифоқ XXVIII съездида учрашганда худди шу гапни айтди. Хўш, агар сўз даволар экан, музиканинг ёрдами бўлмайдими? Хирург Топчибошевнинг ўзи композитор. У 25 та музика асари ёзган. Шу сабабли ҳам музиканинг инсон ҳис-туйғуларига ва психикасига таъсир этабилишини яхши билади.

Шовқин ва музиканинг медицинада, масалан, тишларни олиш ва пломбалашда қўлланилаётгани ҳақида матбуотда хабарлар пайдо бўлган эди. Озарбайжоннинг хирургик клиникасида бундан ҳам илгарилаб кетишди. Операция хонасида музика беморга яхши таъсир кўрсатмоқда: қўрқув ўрнини умид, яхши кайфият эгалламоқда. Буни приборларнинг маълумотлари ҳам тасдиқлаб турибди.

Ф. САБИТОВ, (АПН).

ИЮЛДА—ҚОРДА

Катта Чимён тоғлари этагидаги Ўн икки булоқ сойини туристлар севиб қолишган. Бу ерда «Бўстонлиқ» туристик базасининг палаткали шаҳарчаси жойлашган. Мусаффо, салқин ҳаво, сервиқор, оппоқ қорли тоғ қоялари дам олувчиларни бағрига тобора кўпроқ жалб қилади. Бу ерга Ўрта Осиёдаги қардош республикалардан ташқари Ленинград, Рига, Свердловск, Челябинск, Якутск ва Совет Иттифоқининг бошқа шаҳарларидан кишилар келиб дам олишади.

Ҳа, июлнинг қайноқ офтоб кунлари қорда хордиқ чиқариш қандай кўнгилли!

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

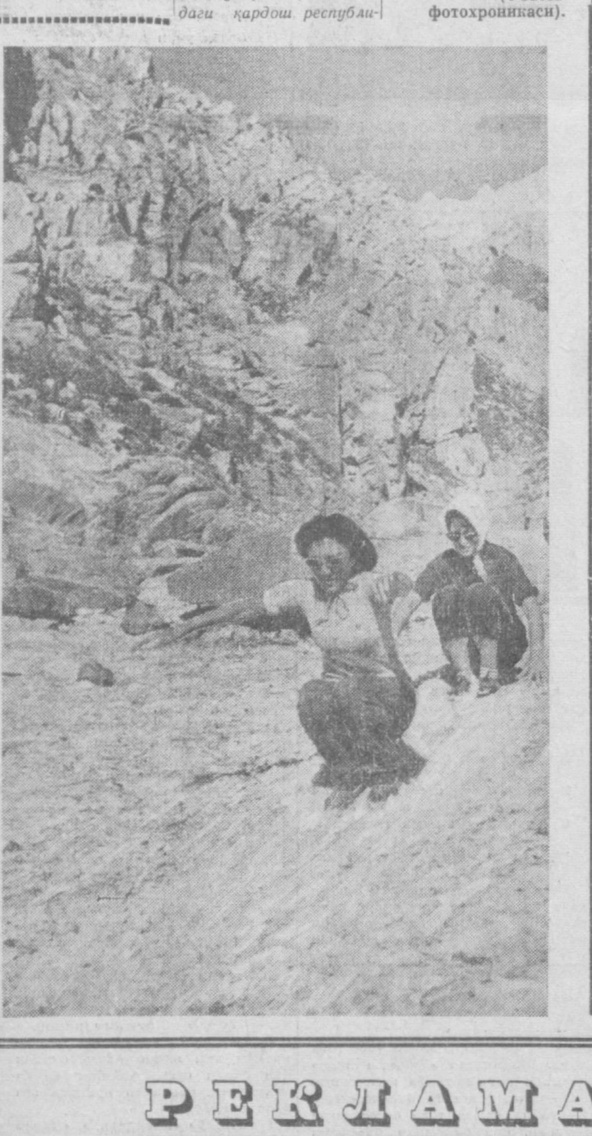

ЭЛЕКТРОМАГНИТ МЎЪЖИЗАСИ

...Бир қисим пахтани олиб металл стендга солинди. Виключател айлантирилди. Ўзгарувчан электромагнит майдонида тола 1—2 минут сақлаб турилди. Сўнгра уни лабораторияда текшириб кўрилди. Кутилмаган натижа қўлга киритилди — толанинг мустаҳкамлиги 40 процентга ошибди. Паст навли тола юксак навли толага айланди.

Пахта толаси сифатини ўзгарувчан электромагнит майдонида ишлаш йўли билан яхшилаш усулини озарбайжонлик энергетик олим, техника фанлари кандидати Манон Қаландаров кашф қилди. Ҳозир олим тўқимачилик саноатида ишловчи мутахассислар билан биргаликда ўз кашфиётини саноатда амалий синаб кўрмоқчи.

(ТАСС мухбири).

АНДИЖОНЛИК САНЪАТКОРЛАР — МЕҲМОНИМИЗ

Охунбобоев номидаги Андижон область ўзбек давлат музикали драма ва комедия театрининг санъаткорлари областимизда бўлиб, янги саҳна асарлари, рақс ва қўшиқларини намойиш қилмоқдалар. Область театрининг санъаткорлари орасида Ўзбекистон халқ артистларидан Ҳадичахон Аминова, Қамара Бурнашева, каби истеъдод соҳиблари, Ойсар Иброҳимов, Азиза Аминова сингари талантли санъаткорлар бор. Улар ижросида кўрсатилаётган саҳна асарлари, қўшиқ ва рақслар кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Яқинда Андижон область театрининг бир группа санъаткорлари журналистлар меҳмони бўлишди. Театрнинг директори Саид Раҳимов коллективнинг ижодий йўли ҳақида, янги режалар тўғрисида гапириб берди. Шундан кейин санъаткорлар концерт қўйиб беришди. М. Убайдуллаева, Т. Аҳмедова кабиларнинг жозибали қўшиқ ва куйлари томошабинларда катта таассурот қолдирди.

Суратда: андижонлик санъаткорлардан бир группаси.

А. Тураев фотоси.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

КИНОФЕСТИВАЛЬ АРАФАСИДА

67 МАМЛАКАТ КИНЕМАТОГРАФЧИЛАРИ — МОСКВАЛИКЛАР МЕҲМОНИ

МОСКВА, (ТАСС мухбири). СССР Министрлар Совети кинематография давлат комитетининг раиси А. В. Романов совет ва чет эл журналистлари учун ўтказилган матбуот конференциясида қуйидагиларни айтди: Москвадаги тўртинчи халқаро кинофестивалда 67 мамлакат ва тўртта халқаро ташкилот қатнашади. 53 мамлакат, бирлашган миллатлар ташкилоти ва ЮНЕСКО конкурсда ўз фильмларини кўрсатади.

Москва фестивали ўзининг кенг ваколатли хусусиятини сақлаб қолади. Конкурсда жаҳондаги энг йирик кинематографиялар иштирок этади. Москвага жаҳоннинг турли томонларидан олти юздан ортиқ делегатнинг меҳмон бўлиб келиши кутилмоқда. Матбуот марказининг ҳузурида 596 журналист бўлишининг ўзи фестиваль қандай кенг кўламда ўтишини яққол кўрсатиб турибди. «Совэкспортфильм» Бутуниттифоқ бирлашмаси раиси А. Давидовнинг маълум қилишича, кино конкурси кунларида ташкил этиладиган халқаро кино ярмаркасига 90 продюсер (киностудияси эгаси), 160 га яқин турли фирмалар ва прокат ташкилотларидан вакил бўлиб келади.

А. В. Романовнинг айтишича, конкурсга тақдим этилган фильмлар орасида диққатга сазовор ва мароқли асарлар кўп. Совет программаси «Уруш ва тинчлик» кино эпопеясининг Сергей Бондарчук постановкасидаги дастлабки икки қисмидан ва режиссёр Реваз Чхеидзенинг «Солдатнинг отаси» кинодрамасидан иборат. Қисқа метражли фильмлар жюрисига учта картина ҳавола қилинади.

Фестиваль вақтида конкурс ва конкурсдан ташқари кўриклар билан бирга, мунозара ўтказиш ҳам одат бўлиб қолган. Бу сафар кино билан томошабиннинг ўзаро муносабати деган ҳаммани қизиқтирувчи проблема шу мунозаранинг темаси бўлади. Фестиваль программасига мувофиқ, мураккаб шароитларда кинони суратга олиш масалалари юзасидан симпозиум ҳам ўтказилади.

Делегатлар ва меҳмонлар совет космонавтлари билан учрашадилар, деган хабар журналистлар орасида жонланиш уйғотди.

«Солдатнинг отаси» деган совет фильми билан «Итальянча никоҳ» деган италиян фильми фестивалда биринчи бўлиб кўрсатилади. Бу фильмлар 5 июлда, тўртинчи халқаро кинокўрик тантанали очилган кунда, Кремлдаги съездлар саройида намойиш қилинади.

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН ОЛИНГАН ҚИСҚА ХАБАРЛАР

◆ Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Эдвард Охаб Финляндия президентининг таклифига биноан, расмий визит билан Хельсинкига жўнаб кетди.

◆ Индонезия президенти Сукарно Бирлашган Араб Республикасида расмий визит билан бир қанча вақт бўлганидан кейин Қоҳирадан Парижга жўнаб кетди. Сукарно Бирлашган Араб Республикасида президент Носир билан, шунингдек Покистон президенти Аюбхон ва Хитой Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг бош министри Чжоу Энь-Лай билан музокаралар олиб борди. Президент Сукарно Бирлашган Араб Республикасининг президенти Носирни Индонезияга келишга таклиф этди.

◆ Венгрия Халқ Республикасининг ташқи ишлар министри Янош Петер Лондонга келганидан кейин Англия бош министри Гарольд Вильсон билан учрашди.

◆ Япониядан қайтаётган корейслар тушган 126-кема Корея Халқ Демократик Республикасининг Чхончжин портига етиб келди. Шаҳар жамоатчилиги Япониядан қайтиб келган ўз ватандошларини қизғин кутиб олишди.

◆ 1965 йилнинг олти ойи мобайнида Япония йўлларида 5.643 киши ўлдирилди. (ТАСС).

ЯМАН ҲУКУМАТИ ИСТЕЪФО БЕРДИ

САНО. (ТАСС). Бош министр Аҳмад Муҳаммад Нўъмон истеъфога чиқиш тўғрисида кеча ариза берди. Сано радиосининг хабар беришича, Нўъмон мазкур аризани Ҳамирда бўлиб ўтган кенгаш қарорларини амалга оширувчи махсус комитетга юборган. Бу комитет Яман Араб Республикасидаги аҳволни тартибга солиш проблемаси билан шуғулланади. Нўъмон Ҳамирда 1965 йилнинг май ойида қабул қилинган қарорларни амалга ошириш борасида дуч келган қийинчиликлар туфайли ҳукумат бошлиғи лавозимидан воз кечмоқдаман, деди.

Нўъмон, мен ўзаро урушга чек қўйиш ва мамлакат ичкарисида тинчликни таъминлаш мақсадида 1965 йил 24 апрелда ҳокимият тепасига келган ҳукуматга бошчилик қилишга розилик билдирган эдим, деди.

Нўъмон истеъфо тўғрисидаги аризасини Қоҳирадан юборди. У, 29 июнда самолётда Қоҳирага учиб кетган эди. Нўъмоннинг истеъфо бериш тўғрисидаги аризаси билан танишиб чиққан комитет ҳукуматдан ўз вазифаларини бажаришни давом эттиришни илтимос қилди ва Бирлашган Араб Республикаси раҳбарлари билан музокара олиб бориш, шунингдек Аҳмад Муҳаммад Нўъмон билан учрашиш учун Абдураҳмон Арьяний бошчилигидаги махсус делегацияни Қоҳирага юборди.

ҚУРУВЧИЛАР ИШ ТАШЛАДИЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 2 июль (ТАСС). Американинг «Женерал дайнэмикс корпорейшн» компанияси филиалига қарашли бўлиб, Гротон шаҳрида (Конннктикут штати) жойлашган «Электрик боут дивижн» корхонасида кеча забастовка бошланиб, унга 12500 ишчи қўшилди. АҚШда сув ости кемалари қурадиган етакчи корхона бўлмиш «Электрик боут дивижн»нинг иши бутунлай тўхтаб қолди. Бу тўғрисида Ассошиэйтед Пресс Агентлиги хабар беради.

Япония меҳнаткашлари курашга отланмоқдалар

ТОКИО, 2 июль (ТАСС). Япония касаба союзлари бош кенгаши мамлакатдаги энг йирик касаба союз бирлашмаси бўлиб, унинг сафларида тўрт ярим миллиондан ортиқ меҳнаткаш бор. Шу касаба союз бирлашмасининг раиси Каору Ота Уравадаги (Сайтама префектураси) матбуот конференциясида гапириб, бундай деди: Япония касаба союзлари бош кенгаши муносабатларни нормаллаштириш ҳақида деб аталган ва яқинда имзоланган Япония—Жанубий Корея шартномасининг ратификация қилинишига қарши умум миллий курашни бошлаб юборишга тайёргарлик кўрмоқда.

Бу кураш кузга бориб, айниқса, кучайтириб юборилади. Ҳукумат шартномани ратификация қилиш учун кузда парламентга тақдим этишни мўлжалламоқда, деди Ота. Американинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши, Японияни Осиёдаги ҳарбий можароларга жалб этиш сиёсатига қарши (муносабатларни «нормаллаштириш» тўғрисидаги Япония-Жанубий Корея шартномаси ҳам шу сиёсатга ёрдам беради) халқ арзномасига қирқ миллион имзо тўплаш кампанияси қизитиб юборилади.

МЕҲНАТ БИЛАН КАПИТАЛ КУРАШИ

АВСТРАЛИЯ

Виктория штатидаги ўрта мактабларнинг ўқитувчиларидан 3500 киши иш ҳақининг оширилишини талаб этиб, забастовка эълон қилди. Забастовка натижасида 230 мактаб ёпилди.

Ўрта мактабларнинг ўқитувчилари ўз ҳаётий ҳуқуқларига ҳужум қилинишига қарши норозилик билдириб, штатнинг бутун тарихида биринчи марта оммавий забастовка ўтказмоқдалар. Иш ҳақининг паст бўлганлиги сабабли ёш малакали ўқитувчи кадрларнинг мактабларга ишга келиши камайиб қолди.

АВСТРИЯ

30 июнда Австриянинг национализация қилинган ДДСГ ва Комос пароходчилик компанияларининг ишчи ва хизматчилари стачка бошлаган эдилар. Бу стачка иш ташловчиларнинг ғалабаси билан тугади. Иш ташловчилар иш ҳақининг оширилишини талаб қилдилар. Ҳукумат бу талабларни қондириш ҳақида қарор қабул қилди.

ИТАЛИЯ

Понтедера шаҳридаги «Пьяджо» машинасозлик заводининг маъмурияти ишчилардан 250 кишини ишдан бўшатажагини эълон қилди. Барча йўналишдаги касаба союз ташкилотлари маъмуриятни ана шу қарордан воз кечишга мажбур этмоқ учун меҳнаткашларни дарҳол ҳаракат қилишга чақирдилар.

ЧИЛИ

Чилидаги Уачипато металлургия корхонасининг ишчилари деярлик уч ҳафтадан буён ишламаётирлар. Забастовка қатнашчилари иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

(ТАСС).

РЕАКЦИЯГА ЗАРБА БЕРИЛСИН

АФИНА, 2 июль (ТАСС). Реакциянинг Греция халқи демократик ғалабаларига ҳужум қилишга уринаётганлиги муносабати билан Умумгреция меҳнаткашлар конфедерацияси ижроия комитети мамлакат меҳнаткашларига мурожаат эълон қилди.

Греция ишчилар синфи шуни айтадики, у демократик қонунларга қарши қаратилган ҳар қандай тенденциялар ёки уринишларга қарши чиқади, дейилади мурожаатда. Умумгреция меҳнаткашлар конфедерацияси ижроия комитети реакциянинг ҳар қандай хуружи эҳтимолига зарба бермоқ учун миллатнинг барча чинакам демократик кучларини хушёр бўлиб туришга ва бирликка чақиради ҳамда ҳукуматдан реакцион кучларнинг барча антидемократик ниятларига барҳам бериш учун қатъий чоралар кўришни талаб қилади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ҲАРАКАТЛАРИ

ЛОНДОН, 2 июль. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Сайгондан 130 километр жанубда жойлашган Шок-Чангдаги америка базасини кеча миномётлардан ўққа тутдилар. Америка ҳарбий маъмурларининг айтишича, ватанпарварлар базани вақтинча эвакуация қилабошлаган вертолётлардан биттасини уриб туширдилар ва яна 6 та вертолётни шикастлантирдилар. Американиклардан 3 киши яраланди. Рейтер агентлигининг мухбири Сайгондан шу хабарни берди.

ЧАВАНДОЗЛАР БЕЛЛАШДИ

Республика чавандозлари мусобақасида Андижон, Бухоро, Сирдарё, Тошкент, Қашқадарё, Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ва Тошкент шаҳрининг спортчилари қатнашди. Мусобақа программасига тўсиқлардан ошиб ўтиш, мавсум очилиши мукофоти, танлаш, маҳорат учун, Ўзбекистон кубоги турлари киритилган бўлиб бир неча совринлар ҳам таъсис этилган эди. Чавандозлар бундан ташқари миллий турлар — «Аламон пойга», «Ағдариш», «Қиз қувиш»да ҳам беллашдилар.

Юқори Чирчиқ районининг Янгибозор қишлоғи беш кун ишқибозлар билан гавжум бўлди. Кескин курашлардан сўнг умумкоманда ҳисобида Тошкент шаҳар чавандозлари республика ғолиби бўлдилар. Андижон область командаси иккинчи, Бухоро область вакиллари учинчи ўринларга чиқишди.

Турлар бўйича шахсий ҳисобда А. Попов, Т. Давронов, Ю. Мамадалиев, Х. Икромов, М. Исмоилов, А. Ковшов, В. Угрюмовлар ғолиб чиқишди. Совринлар ҳам ана шулар ўртасида тақсим бўлди.

Ўзбекистон чавандозлари яқин кунларда ўқув-тренировка йиғилишларини ўтказиш ва СССР биринчилигига тайёргарлик кўриш мақсадида Москвага жўнаб кетадилар.

А. НЕЧЕПУРЕНКО,
спорт жамиятлари ва ташкилотлари Ўзбекистон Союзи советининг бош тренери.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

4 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 12.00 — **Масхарабоз Фердинанд** (болалар учун), 12.35 — **Ишонч** (телепостановка).

Рус тилида: 13.15 — Киносаёҳатлар клуби: **Кавказ тоғлари, Асрлар оша, Асрлар саҳифаси. Иристон ерида.**

Ўзбек тилида: 18.00 — **Кремль соатлари ёнида** (болалар учун телеочерк). 18.15 — **Телевизион янгиликлар**, 18.30 — **Тонгни қаршилаб** («Ёшлик» студияси).

19.20 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 19.25 — **Телевизион янгиликлар**, 19.40 — **Москва юлдузлари** (Санъат фестивалининг якунловчи концерти).

Ўзбек тилида: 21.55 — **Душанба телестудияси эшиттиришлари** (Тожикистоннинг шимолий районлари учун).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — **Андижон область Охунбобоев номли муздрамкомедия театри гастроллари** — 4/VII да **Бургутнинг парвози**, 5/VII да **Нодира**. Билетлар сотилмоқда.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/VII да кундуз **Севилья сартароши**, кечқурун **Чио-Чио-Сан.**

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА — 4/VII кеч соат 9 да Тожикистон ССР халқ артисти **Лайло Шарипова** иштирокида **концерт**. Билетлар сотилмоқда.

5/VII кеч соат 9 да **Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Фахриддин Умаров** иштирокида **концерти**. Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 7, 8/VII кеч соат 8 да **Ўзбек давлат филармонияси ва эстрада артистларининг концертлари.** Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Улуғ Ватан уруши (кундуз ва кечқурун), **Оқар Волга** (кеч соат 7 яримда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Жосус билан учрашув — «ИСКРА», «МОСКВА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Эрлар гурунги — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ҳаммаси Сиз учун! — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Мафтун ороллар (эрталаб соат 10 ва 11.40 минутда). **Сурайё** (кундуз 1 ярим, кеч 8.40 минут ва 10 да), **Итальянча қўйди-чиқди** (кундуз 3, 5 ва кеч 6 яримда) — НАВОИЙ номли.

Аёзбобо (эрталаб соат 10 да), **Ева ҳақида** (кеч 9.45 минутда) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Эски Чикагода — «СПУТНИК» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 10 да).

Гаврош — «МОСКВА» (эрталаб соат 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА:
(кеч соат 9 да бошланади)

Тарбиясиз қиз — КАФАНОВ номли.

Яширин инспектор — «ФЕСТИВАЛЬ». ТЕЛЬМАН номли.

Жосус билан учрашув — «ВАТАН», ПУШКИН номли.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ ПАРКДА

4 июлда

ТЕАТРЛАШТИРИЛГАН

САЙИЛ

ЁЗ БАЙРАМИ

Программада: сувда байрам, ярмарка, Тошкент области колхозлари маҳсулотини сотиш-виставкаси, ўт байрами, санъат усталари концертлари.

Эрталаб соат 11 да бошланади.

Кренкель кўчаси, 23-уйда турувчи **Александр Исмаилович Раҳматов**нинг шу уйда турувчи Людмила Петровна Раҳматовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома, горкома КП Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, Редактор ўринбосарлари — 25885, 26232. Масъул секретарь — 34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — 31936. Партия турмуши, Саноат, транспорт ва қурилиш, ахборот ва спорт бўлимлари — 33786. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 28761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 03981. Индекс 64969. Нашр. № 1796.